

ૐ

॥ તત્ત્વ વાચક: પ્રણવ: ॥

રુતમ્ભરા

આત્મનો હિતાય જગત: સુખાય

વર્ષ -૨૬ (એપ્રિલ, મે, જૂન)

VOL - XXVI 2009-2010

ISSUE-IV

માનદ્ તંત્રી - નેપથ વ્યાસ

સંકલન - ડૉ. સ. સ. ભિક્ષુ

‘યોગ’ ભિક્ષા લાવીઓ, ‘ભિક્ષુ’ બની ગુરુદાર;
મુમુક્ષુ જરૂર પામશે, સૌનો મુજમાં ભાગ.

● જીવન પાથેય ●

યુવાનીનો લ્હાવો

યુવાનીમાં અમેરિકા જેવા દેશમાં રહેવા મળે એ એક લ્હાવો ગણાય. કેમકે અમેરિકા અતિ પરિશ્રમ કરનારો દેશ છે. યુવાનીમાં કાંઈક કરી છૂટવાની - ખૂબ પરિશ્રમ કરવાની તમન્ના હોય છે. એ તમન્ના તે જ પૂરી કરી શકે જે ખૂબ પરિશ્રમ કરનારો અને પરિશ્રમમાં માનનારો હોય.

ઢળતી ઉંમરનું સદ્ભાગ્ય

૫૦ વર્ષ પછીની ઉંમર વળતા પાણી જેવી ગણાય. ઠરેલ ઉંમર ગણાય, એ ઉંમરમાં બધાં ઝંઝાવાતો સમી ગયા હોય છે, જીવનના સારરૂપ એવી કોઈ અલૌકિક દિવ્ય મંત્રની આછી-આછી પ્રાપ્તિ-ઓળખ થઈ હોય છે. ઠરેલ ઉંમરને - ઠરેલ સ્વભાવને શાંતિની ઝંખના હોય છે. નશીલી - ઝંઝાવાતી યુવાનીમાં ખૂબ ખૂબ બહિર્મુખતાનો આસ્વાદ લઈલઈને યુવાની થાકી-કંટાળી-ઊંબી ગઈ હોય છે. તે વખતે તેને ઠરેલ આધ્યાત્મિક વાતાવરણમાં રહેવાની ભૂખ પણ હોય છે. તે બધું ભારતદેશ જ પૂરું પાડી શકે. તેથી પચાસ વર્ષની ઉંમર પછી ભારતમાં રહેવા મળે તો તે મહાસદ્ભાગ્યની નિશાની ગણાય.

- યોગભિક્ષુ

ઓમ્ પરિવારના ઉત્સવ

હનુમાન
જયંતી
નિમિત્તે

ગોવિંદભાઈ એન. પ્રજાપતિ
સી ૧/૧, બદ્રેશ્વર સોસાયટી,
અંકુર ચાર રસ્તા,
નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩.

૪-૪-૧૦

રવિવાર

સવારે ૮.૩૦ થી ૧૧

ઋતમ્ભરા

ઋતમ્ભરા એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું
બહુજનહિતાય - બહુજનસુખાય

મુક્તા

(પાતંજલ યોગદર્શન - સમાધિપાદ)

- યોગભિશુ

સંકલન : નૈષધરાય વ્યાસ

પતંજલિમુનિએ સમાધિપાદના ત્રીસમા સૂત્રમાં ચિત્તને વિક્ષેપ કરનારા નવ અંતરાયોને વર્ણવ્યા અને એકત્રીસમા સૂત્રમાં ઉપરોક્ત અંતરાયોની સાથે આવનારા પાંચ વિક્ષેપોને વર્ણવ્યા; બત્રીસમા સૂત્રમાં જણાવ્યું કે અંતરાયોને અને વિક્ષેપોને અટકાવવા માટે એકતત્ત્વનો અભ્યાસ કરવો. ગૌણ અર્થમાં એકતત્ત્વ એટલે કોઈ એક વસ્તુને-પદાર્થને વૃત્તિમાં સ્થિર કરીને, તેને લક્ષ્ય બનાવીને તેના દ્વારા એકાગ્રતા મેળવવી તે. આવી એકાગ્રતા મળવાથી વિક્ષેપો અને અંતરાયોથી બચી શકાય છે. એકતત્ત્વનો મુખ્ય અર્થ લઈએ તો એકતત્ત્વ એટલે પરમતત્ત્વ, કે જે “જૂજવારૂપે અનંત ભાસે” છે. પ્રયત્ન દ્વારા તે અનંતાભાસને અંતવાળો કરી નાખવો. અનેકરૂપે વિલસતા તત્ત્વને એકરૂપમાં અનુભવી લેવું. જ્યારે આવી અનુભૂતિની દ્રઢતા થઈ જાય છે ત્યારે વિઘ્નો અને ઉપવિઘ્નો સર્વ કાંઈ એકતત્ત્વથી જુદું નથી લાગતું.

સમાધિપાદના તેત્રીસમા સૂત્રમાં પતંજલિમુનિ ચિત્ત પ્રસન્ન રાખવાનાં રહસ્યો બતાવે છે.

મૈત્રી કરુણામુદિતોપેક્ષાણાં સુખદુઃખ પુણ્યાપુણ્ય વિષયાણાંભાવના તશ્ચિત્તપ્રસાદનમ્ ॥ ૩૩ ॥

ભાવાર્થ : સુખીમાં મિત્રતાની, દુઃખીમાં કરુણાની, પુણ્યશાળીમાં હર્ષની અને પાપીમાં ઉદાસીનતાની ભાવના રાખવાથી ચિત્ત પ્રસન્ન રહે છે.

વિસ્તાર : ચિત્તની પ્રસન્નતા કાયમ રાખવા માટે કઈ રીતે જીવવું-વર્તવું જોઈએ ? સૌ ચિત્તપ્રસન્નતા તો ઈચ્છે જ છે. ચિત્તની પ્રસન્નતા માટે જ બધા પ્રયત્નો થઈ રહ્યા છે. શાંતિની પ્રાપ્તિ માટે ચિત્તની પ્રસન્નતા મુખ્ય સાધન છે. ચિત્તની પ્રસન્નતા શાનાથી બગડે છે ? શાનાથી તે સદા બની રહે ?

વિશ્વમાં ચાર પ્રકારના માણસો આપણા સંપર્કમાં આવે છે - સુખી, દુઃખી, પુણ્યશાળી અને પાપી. તેમની સાથે કઈ રીતે વર્તવાથી આપણી પ્રસન્નતાને હરકત નહીં

આવે ? સુખી-સમૃદ્ધ મનુષ્યના સંપર્કમાં આવવાનું થાય ત્યારે તેમના તરફ મિત્રતાની ભાવના રાખવી. જો આવી ભાવના ના રાખીએ તો તેને જોઈને આવા વિચારો આવે કે આ તો અતિ સુખી છે, આનંદ કરે છે અને આપણે ગરીબ છીએ, દુઃખી છીએ. અને તો સુખીજનોને જોઈને આપણને ઈર્ષ્યા થાય.

સુખના પણ અનેક પ્રકારો છે. જે સુખ આપણને પ્રાપ્ત ના હોય તે બીજાને ભોગવતા જોઈને આપણામાં ઈર્ષ્યાગ્નિ ઉત્પન્ન થાય, અને જ્યાં અગ્નિ ઉત્પન્ન થાય ત્યાં શાંતિ રહે જ ક્યાંથી ? સુખી મનુષ્ય કાંઈ આપણામાં અગ્નિ ઉત્પન્ન કરતો નથી. પરંતુ આપણી ખોટી ભાવના, ઈર્ષ્યા વગેરે દ્વારા આપણે પોતે જ આપણી શાંતિને નષ્ટ કરી નાખીએ છીએ. તેથી ખોટી ભાવનાને દૂર કરવા માટે સુખી તરફ મિત્રતાની ભાવના રાખવાનું કહ્યું. આપણો મિત્ર સુખી હોય તો તેને જોઈને આપણને ઈર્ષ્યા નથી થતી. આપણા ભાઈ, બહેન, માતા, પિતા, મિત્રો વગેરેને તો આપણે સુખી કરવા ઈચ્છીએ છીએ. તેમને સુખી જોઈને આપણને ઈર્ષ્યા નથી થતી. તેથી આ સૂત્રમાં કહ્યું કે સુખી તરફ મિત્રતાની ભાવના રાખવી. જગતના સર્વ સુખી મનુષ્યોને આપણે આપણા મિત્ર સમજીએ તો ? મિત્રોને સુખી જોઈને ઈર્ષ્યા ના થાય, હર્ષ જ થાય.

આ રીતે ઈર્ષ્યાને દૂર રાખવા માટે મૈત્રીનું સફળ સાધન બતાવ્યું. સુખી માણસ તરફ ઈર્ષ્યા કરીશું કે મિત્રતાથી ભાવના રાખીશું તો તેથી તેનું તો કાંઈ બગડવાનું કે સુધરવાનું નથી પરંતુ ઈર્ષ્યા રાખવાથી આપણું તો જરૂર બગડી જશે. જો સુખી મનુષ્યને જોઈને ઈર્ષ્યા જ ઉત્પન્ન થશે તો શાંતિ ચાલી જશે અને શાંતિ ચાલી ગયા પછી જીવનમાં કયો આનંદ બાકી રહેશે ?

સુખી મનુષ્યને જોઈને ઈર્ષ્યા ઉત્પન્ન ના કરવી. ઈર્ષ્યાનો સ્વભાવ જ એવો છે કે જેનામાં તે ઉત્પન્ન થાય છે

તેને બાળી નાખે છે. આ વાતને અગ્નિ અને કાઠના દૃષ્ટાંતથી સારી રીતે સમજીએ.

કાઠના-લાકડાના આધારે - આશ્રયે અગ્નિ રહેલો છે. અગ્નિ પ્રગટ થાય છે ત્યારે તે પ્રગટ થતાંની સાથે જ જેના આશ્રયે રહેલો હતો તેને પ્રથમ ભસ્મ કરી નાખે છે. પછી બીજે ક્યાંક તેનો સ્પર્શ થાય તો બીજાને પણ બાળે. અને એમ પણ બને કે આખું લાકડું બળી જાય પછી, બીજા કોઈને બાળ્યા સિવાય જ અગ્નિ શાંત થઈ જાય - તેને શાંત થઈ જવું પડે. ઈર્ષા માટે પણ અગ્નિ શબ્દ એટલે વાપરેલો છે કે જેના આશ્રયે તે રહે છે, જે હૃદય-ચિત્તમાં તે પ્રગટ થાય છે તેને પ્રથમ બાળે છે. જેને લક્ષ્ય કરીને ઈર્ષા ઉત્પન્ન થયેલી હોય તેને બાળે કે ના પણ બાળે પરંતુ પ્રગટ થતાંની સાથે જ તે જેમાંથી પ્રગટ થાય છે તેને પ્રથમ ભસ્મ કરી નાખે છે - પ્રથમ તાપ-પરિતાપ આપે છે. ઈર્ષાગ્નિ મહા ભયંકર છે. મનુષ્ય તેનાથી જો મુક્ત રહી શકે તો ઘણું બધું પ્રાપ્ત કરી શકે.

મૈત્રી : ઈર્ષાગ્નિને શાંત કરવા માટે યોગશાસ્ત્રમાં મિત્રતાની ભાવના બતાવવામાં આવી છે. સુખી મનુષ્યને જુઓ ત્યારે તેની તરફ મિત્રતાની ભાવના રાખવી, તેથી પ્રસન્નતા બની રહેશે. સુખી મનુષ્યો સાથે મિત્રતાની ભાવના આપણે રાખીએ છીએ તેથી તેઓ પણ આપણા તરફ મિત્રતાની ભાવના રાખશે તેમ સમજી લેવાનું નથી. જો તેમ માની લઈએ તો વળી બીજો પ્રશ્ન ઊભો થાય અને તેથી ચિત્ત અશાંત થઈ જાય. તો એવી ઈચ્છા જાગે કે “તે થોડું સુખ આપણને પણ આપે; તે આપણો મિત્ર છે તો તેના સુખમાં આપણો પણ ભાગ છે.” પરંતુ તે મિત્ર છે એવી ભાવના તો આપણે રાખી છે, તેમને તો ખબરેય નથી કે આપણે તેમના કોણ છીએ. આપણી ભાવના સાથે તેમને કાંઈ નિસ્બત નથી. આપણામાં ઈર્ષા ઉત્પન્ન ના થાય એટલા માટે આપણે તેમને મિત્ર સમજતા હતા. આપણે એવી અયોગ્ય ઈચ્છાને ઉત્પન્ન કરી લઈએ કે તે આપણો મિત્ર છે તો આપણને મદદ કેમ ના કરે? તો, જ્યારે તે ઈચ્છાની પૂર્તિ ના થાય ત્યારે ચિત્ત અશાંત થઈ જાય. માટે એ યાદ રાખવું જોઈએ કે કઈ દૃષ્ટિએ મિત્રતાની ભાવના રાખવાની છે.

કરુણા : દુઃખી જનોના સંપર્કમાં આવવાનું થાય ત્યારે કરુણા રાખવી, તેમના તરફ તિરસ્કારનો ભાવ ના રાખવો. જો તિરસ્કાર ઉત્પન્ન થાય તોપણ આપણે અશાંત થઈ જઈએ અને તેથી ચિત્તપ્રસન્નતા ચાલી જાય. માટે

દુઃખીજનો તરફ દયા-કરુણાની ભાવના રાખવી. કહે છે ને કે દેવા ના હજો પણ દાઝવા (કરુણા) હજો. એટલે કે આપણે ભલે દઈ ના શકીએ પણ મનમાં તો એમ થાય કે બિચારો દુઃખી છે. દુઃખી માણસનું દુઃખ ભલે આપણે ટાળી ના શકીએ, તેના દુઃખને ટાળવા માટે જે કાંઈ આપવાની જરૂરત હોય તે ભલે આપી ના શકીએ, તોપણ તેને જોઈને દાઝવું; એટલે કે તેના તરફ દયા રાખવી. “બિચારો કેટલો દુઃખી છે ! જલદી સુખી થાય તો સારું” આવી ભાવના રાખવાથી પણ ચિત્ત પ્રસાદયુક્ત-પ્રસન્ન રહે છે.

મુદિતા : પુણ્યશાળી જીવો તરફ મુદિતાની-હર્ષની ભાવના રાખવી. આપણે ભલે ઊંચા પ્રકારનું જીવન ના જીવી શકતા હોઈએ પણ જે પુણ્યશાળી સજ્જનો, સંતો, યોગીઓ અને સાધુચરિતો તપ-ત્યાગ-સંયમમય, પવિત્રસાત્ત્વિક જીવન જીવતા હોય તેમને જોઈને તો એમ થાય કે “વાહ ! રંગ છે તેમને ! ધન્ય છે તમારાં માતાપિતાને ! તમે મનુષ્યજન્મ સાર્થક કર્યો, રાષ્ટ્રનું નામ ઉજ્જવળ કર્યું; માતાએ નવ માસ સુધી તમારો ભાર વેંદાર્યો તે પણ લેખે લાગ્યો.” આપણા મનમાં આવી બધી પવિત્ર ભાવનાઓ ઉત્પન્ન થાય તે “મુદિતા” છે.

ઉપેક્ષા : પાપી જનોના સંપર્કમાં આવવાનું થાય ત્યારે તેમના તરફ ઉપેક્ષા અર્થાત્ ઉદાસીનતાની ભાવના રાખવાની છે. ઉદાસીન થઈ જવું એટલે મન પર કોઈપણ પ્રકારની અસર ના થવા દેવી. ‘ઉપેક્ષા’ રાખવી એટલે તિરસ્કાર રાખવો નહીં પરંતુ ઉદાસીનતા રાખવી. પાપ તરફ તિરસ્કાર-ઘૃણા રાખવાની છે, પાપી તરફ નહીં. કારણ કે પાપી ગમે ત્યારે પુણ્યશાળી બની શકે છે. અસ્તુ.

આ ચાર પ્રકારની પવિત્ર ભાવનાઓ રાખવાથી આપણે આપણી શાંતિને કાયમ રાખી શકીએ છીએ. કહીએ છીએ ને કે પ્રસાદ લઈ પાવન થયાં. પ્રસાદ એટલે પ્રસન્નતા, પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવા માટે પ્રસાદ લેવાનો છે. ચિત્તને પ્રસન્ન રાખવા માટે ઉપરોક્ત ચાર પ્રકારની ભાવના જીવનમાં વણી દેવી જોઈએ.

જગતમાં ઉપરોક્ત ચાર પ્રકારના જ મનુષ્યો છે અને તેથી આપણે જેના પણ સંપર્કમાં આવીશું તે આ ચારમાંથી જ ગમે તે એક હશે. તેથી તેની જોડે મૈત્રી, કરુણા, મુદિતા કે ઉપેક્ષાની ભાવના રાખીને જ વર્તવું જોઈએ. અસ્તુ.

ઉપર્યુક્ત બધા જ ઉપાયો અને હવે પછી જે કહેવામાં આવી રહ્યા છે તે ચિત્તને પ્રસાદયુક્ત રાખવા માટેના છે. જો ચિત્ત પ્રસન્ન હોય તો જ તે એકાગ્ર થઈ શકે અને રહી

શકે. એકાગ્રતા અને પ્રસન્નતા પરસ્પર પુષ્ટિકર્તા છે. એકાગ્રતા થોડી વધુ ઘનીભૂત થાય ત્યારે ખૂબ પ્રસન્નતા અનુભવાય છે. અને પ્રસન્નતા થોડી ઘનીભૂત થાય ત્યારે સંપૂર્ણ એકાગ્ર થઈ જવાય છે. એકાગ્રતા લાવવા માટે પ્રસન્નતાની જરૂર છે અને પ્રસન્નતા લાવવા માટે ઉપર જે મૈત્રી આદિ સાધનો બતાવ્યાં તેની...

આ સૂત્રમાં શાંતિ પ્રાપ્ત કરાવવા માટેનો અમોઘ ઉપાય સમાયેલો છે. અહીં વ્યક્તિને શાંતિ પ્રાપ્ત કરાવવાના ઉપાયો બતાવ્યા. આખું વિશ્વ વ્યક્તિઓનું જ બનેલું છે. માટે જે ઉપાયો દ્વારા વ્યક્તિને શાંતિ પ્રાપ્ત કરાવી શકાય છે તે જ ઉપાયો દ્વારા વિશ્વને પણ શાંતિયુક્ત બનાવી શકાય.

વિશ્વશાંતિ પ્રાપ્ત કરવાનું રહસ્ય આ સૂત્રમાં સમાયેલું છે. જ્યારે પણ વિશ્વને શાંતિની ઈચ્છા થાય ત્યારે તેણે આ સૂત્રને અપનાવવું પડશે. આ સૂત્રનો પ્રચાર અને પ્રસાર જેટલી ઝડપથી વધે, વિશ્વ તેટલી ઝડપથી શાંતિને પ્રાપ્ત કરી શકશે. આ સિવાય શાંતિ પ્રાપ્ત કરવાના બીજા ઘણા ઉપાયો હશે પણ આ ઉપાય તો આપણને યોગશાસ્ત્ર તરફથી મળેલી ભેટ છે. તેથી વિશ્વ પ્રતિનિધિઓએ આ સૂત્રનો પ્રચાર-પ્રસાર ખૂબ વધે તેનો ભરપૂર પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. શિક્ષણમાં પણ આ સૂત્રને પાઠ્યક્રમમાં ગોઠવી દેવું જોઈએ જેથી બચપણથી જ વિદ્યાર્થી આ સૂત્રને સમજતો થઈ જાય. બચપણમાં જે સંસ્કાર પડે છે, મુખ્યપણે જીવનમાં તે જ ઓતપ્રોત થઈ જાય છે. સ્કૂલોમાં અને કોલેજોમાં જો આ સૂત્ર ભણાવવાનું-શીખવવાનું ફરજિયાત કરી દેવામાં આવે તો આખી નવી પેઢી દિવ્ય તૈયાર થાય. જે નવી પેઢી તૈયાર થશે તે ઉપરોક્ત પવિત્ર ભાવનાઓવાળી હશે, અને જેમ જેમ તેવી પેઢીઓ તૈયાર થતી જશે તેમ તેમ તેવું જ નવું વિશ્વ તૈયાર થતું જશે. આવતી પેઢીઓ જેવી હશે, વિશ્વ તેવું જ હશે. નવી પેઢીઓએ જો આ સૂત્ર અપનાવેલું હશે તો તેમના ચિત્તમાં

પ્રસન્નતા હશે, અને તેથી સર્વ જગત ચિત્તપ્રસન્નતાવાળું થશે. આ સૂત્ર શાંતિ માટેનો મહામંત્ર છે. શ્રી અરવિંદ પૃથ્વી ઉપર અલૌકિક-દિવ્ય તત્ત્વનું અવતરણ કરાવવા ઈચ્છતા હતા. તેમની તે ઈચ્છાને સાકાર કરવા માટે આ સૂત્રોક્ત ભાવનાઓનું આચરણ સમાજમાં ખૂબ થવા લાગે તેનો ખૂબ પ્રયત્ન થવો ઘટે. અસ્તુ.

આ જગ્યાએ સુખી મનુષ્યોએ પણ એક વાત ધ્યાનમાં રાખી લેવા જેવી છે. મોટા ભાગના મનુષ્યોનો સ્વભાવ ઈર્ષાળુ છે. જો એમ ના હોત તો યોગશાસ્ત્રમાં આ સૂત્ર જ શા માટે આપવું પડત? તો, સુખી સાથે મૈત્રી રાખવાનો આદેશ આપવાની જરૂરત જ શું હતી? સુખીજનોને જોઈને આપણામાં મૈત્રીની લાગણી નથી થતી તેથી તો આ શિખામણ આપવાની જરૂર પડી ને? માટે:

સુખી જનોએ પણ આ સૂત્રમાંથી એ શિખામણ લઈ લેવાની છે કે પોતાના સુખનું જ્યાં-ત્યાં પ્રદર્શન ના કર્યા કરે; સૌ કોઈને પોતાના સુખ વિશે કહ્યા ના કરે પણ પોતાના સુખ-સંતોષને પચાવી લે, પોતાની શાંતિને જીરવી જાણે. સુખના પ્રદર્શનથી એક તો છિનવાઈ જવાનો ભય અને બીજું તેનાથી આપણું છીછરાપણું દેખાઈ આવે.

ઈર્ષાળુ બીજાનાં સુખ સહન નથી કરી શકતો, તેથી તે તેને નષ્ટ કરવાના પુરા પ્રયત્નો કરે છે. કહે છે ને કે “ખાઈ ના શક્યો તેથી ઢોળી નાખ્યું.” જે બીજાને સતત દુઃખી કરવાના પ્રયત્નો કરતો રહે છે તેના ભાગ્યમાં તો દુઃખ જ હોય છે. તે દુઃખોના ચકાવામાંથી બહાર નથી નીકળી શકતો. “કરે તેવું પામે અને વાવે તેવું લાણે.”

અસ્તુ.

(કમશા)

(“મુક્તા” પુસ્તકમાંથી સાભાર)

૩૧મો ધ્વજારોહણ મહોત્સવ તથા ભિક્ષુબોધોત્સવ (પલિયડ)

શ્રી ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિર નિમિત્તે (એક અહેવાલ) આલેખક : પ્રવીણભાઈ શાહ

શ્રી ગાયત્રી - અનુષ્ઠાન - સાધના - શિબિર નિમિત્તે ૩૧મો ધ્વજારોહણ મહોત્સવ તથા ભિક્ષુબોધોત્સવ પલિયડ મુકામે તારીખ ૨૭-૧૨-૨૦૦૮ ને રવિવારના રોજ ઉજવાયો. સવારે લગભગ

૯-૩૦ વાગે અમદાવાદથી તથા આજુબાજુનાં ગામોમાંથી ભાવિક ભક્તો સાધના શિબિરના સ્થળે આવી પહોંચ્યાં. હળવો નાસ્તો અને દૂધનો પ્રસાદ લઈને ૧૦-૧૫ વાગે કાર્યક્રમની શરૂઆત થઈ. ડોક્ટર

સદ્ગુરુસમર્પણ ભિક્ષુજીના પૌત્ર ચિ. નિસર્ગે પલિયડ ઓમ્ પરિવાર અને શ્રી અમથાભા પરિવાર તરફથી સૌનું હાર્દિક સ્વાગત કર્યું. સ્વાધ્યાયની શરૂઆત શાંતિપાઠથી થઈ. પ્રણવ વંદના - ગુરુ અષ્ટક - સદ્ગુરોનાં આરતી, ગુરુમહિમાનું ગાન કર્યું. શ્રી નીરુબહેને પૂજ્યશ્રી (છબીજી)નું કંકુ ચોખાથી તિલક કરીને, પુષ્પમાળા પહેરાવી સ્વાગત કર્યું. શ્રી અમથાભાઈ પરિવાર અને શ્રી બીપીનભાઈનાં પરિવારજનોએ પૂજ્ય શ્રી ગુરુદેવની આરતી ઉતારી.

ડૉક્ટર સદ્ગુરુ સમર્પણભિક્ષુજીએ સમારંભનું સંચાલન કરતાં સત્યધર્મ ગુરુદેવકી જય બોલાવીને કહ્યું કે - સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય. પરમપૂજ્ય શ્રી ગુરુદેવની તબિયત બરાબર નહિ હોવાથી અત્રે પધાર્યા નથી, પરંતુ સુક્ષ્મ રીતે તો તેઓશ્રી આપણી સાથે જ છે. એટલે આપણે સૌએ સ્વયં-શિસ્તમાં રહેવાનું છે. આપણી આજુબાજુમાં બેઠેલાં ગુરુપ્રેમી ભાઈબહેનોને સ્વાધ્યાય કરતાં ખલેલ ના પડે, આપણાં બાળકોની પૂરતી સંભાળ રાખીએ, જેથી તેઓ બીજાઓને ડિસ્ટર્બ ના કરે. પહેલાં પણ આપણે આપણાં બાળકોનો ઉછેર કેવી રીતે કરવો - તથા આપણાં માતા-પિતા અને વડીલો સાથે કઈ રીતે વર્તવું તેની વાતો કરેલી છે. જો શાસન ચલાવવાની સત્તા મારા હાથમાં હોય તો છોકરા-છોકરીઓને લગ્ન કરતાં પહેલાં બે વર્ષની ફરજિયાત ટ્રેઇનિંગ આપવામાં આવે. બાળકોને સારા સંસ્કાર અને શિસ્ત વિષે શીખવવામાં આવે. મા-બાપ અને વડીલો સાથે કેવો વહેવાર રાખવો તેની સમજ આપવામાં આવે, તો કુટુંબમાં સુખશાંતિ જળવાઈ રહે. વડીલોએ પણ નવી પેઢી સાથે એડજસ્ટ થવું પડે. વાતવાતમાં છોકરાંઓને ટોકવાં કે પ્રેમના અતિરેકમાં છોકરાંઓનું વધુ પડતું ધ્યાન રાખવાથી પણ તેમનો વિકાસ રુંધાઈ જાય. ઘણી વખત એવું બનતું હોય છે કે માબાપ છોકરાંનાં છોકરાંઓને - પૌત્ર-પૌત્રીને વધારે સુખ સગવડ અને સારી માવજત આપવાનો પ્રયત્ન કરતાં હોય છે. પોતે નાના હતા, સંસાર માંડીને હજુ જીવનની શરૂઆત કરી હતી ત્યારે સંજોગવશાત્ પોતાનાં છોકરાંઓનો ઉછેર પોતાની ઈચ્છા મુજબ કરી શક્યાં ના હોય. સમયનો અભાવ હોય, નોકરી ધંધાની શરૂઆતમાં પૈસાની પણ ખેંચ હોય, વડીલોની રોકડોક હોય કે એવી ઘણીબધી મર્યાદાઓને લીધે પોતાનાં

બાળકોનો ઉછેર પોતાની ઈચ્છા મુજબ કરી શક્યાં ના હોય, એટલે પાછલી ઉંમરમાં છોકરાંનાં છોકરાંઓને વધારે સુખસગવડ અને માવજત મળે એવો પ્રયત્ન દરેક માબાપ કરતાં હોય છે. આપણી પેઢીના સારા સંસ્કાર તેમનામાં રેડવાનો પ્રયત્ન આપણે કરતાં હોઈએ છીએ. સમાજમાં લોકો કહે કે આ તો વ્યાજનું વ્યાજ છે એટલે વ્હાલું લાગે જ. તો આવી નાની નાની બાબતો ઉપર પણ આપણે વિચારવું જોઈએ અને ઘરમાં, કુટુંબમાં સુખશાંતિ જળવાઈ રહે તેવો વ્યવહાર રાખવો જોઈએ.

નવાં આવેલાં ગુરુપ્રેમીઓને કદાચ એ ખ્યાલ નહીં હોય કે ઓમ્પરિવારના કાર્યક્રમોમાં પગરખાં વ્યવસ્થિત રીતે ગોઠવવાની શરૂઆત શ્રી નૈષધભાઈ વ્યાસે કરી હતી. સ્વાધ્યાય કેન્દ્રની સૌ પ્રથમ શરૂઆત શ્રી ઓમકારભાઈએ કરી હતી. ઓમ્પરિવાર એ આપણો પોતાનો પરિવાર છે. એમાંથી જીવનના ઘડતર માટે જે કંઈ શીખવાનું મળે તે આપણે શીખવાનું છે. આપણા કાર્યક્રમોનું આયોજન વધારે ને વધારે સારું થાય એ માટે સૂચનો પણ કરી શકાય. આયોજનમાં કાંઈ ખામી કે ત્રુટિ હોય તો તેના તરફ પણ ધ્યાન દોરી શકાય.

હવે આપણે દિવંગત આત્માઓને શ્રદ્ધાંજલિ આપીશું.

“ઓમ્ ગુરુ ઓમ્ ગુરુ પ્રણવોચ્ચાર

ગૂંજયો સર્વે જગમાં રણકાર !”

એ મંત્ર પાંચ મિનિટ બોલીશું અને પછી બે મિનિટનું ધ્યાન કરીશું.

સૌ પાંચ મિનિટ મંત્ર બોલીને થોડોક સમય માટે ધ્યાનમાં બેઠાં. દિવંગત આત્માઓને શ્રદ્ધાંજલિ આપી.

શ્રી તુષારભાઈએ ભજન ગાયું - સવારી રે ચઢી સનાતન સંતની....

બહેનોએ એક ભજન ગાયું - ચઢી આજ આનંદની હેલી, ગુરુજીની પૂજા કરું કેવી.....

એ દરમ્યાન શશીકાન્તભાઈએ હવનની તૈયારી કરી. સમીરભાઈના ચિરંજીવી નિગમની બાબરી (બાળમુંવાળાં) ઉતરાવવાની હતી. બીપીનભાઈ-સમીરભાઈનાં પરિવારજનોએ હવનમાં ભાગ લીધો. ગાયત્રી મંત્રની આહૂતિ આપી. સંકટમોચન - મારુતિમંત્રની ૧૧ આહૂતિ આપી. મંડપમાં બેઠેલાં સૌએ હાથ ઊંચા કરીને ચિ. નિગમને આશીર્વાદ આપ્યા.

ભિક્ષુબોધોત્સવની સમજ આપતાં ડૉક્ટર

ભિક્ષુજીએ કહ્યું કે દરવર્ષે આપણે ભિક્ષુબોધોત્સવ ઉજવીએ છીએ. પૂજ્યશ્રી ગુરુદેવ હાજર હોય તો સ્વહસ્તે અને તેઓશ્રી હાજર ન રહી શક્યા હોય તો તેઓશ્રીના પ્રતિનિધિ તરીકે તેઓશ્રીએ સૂચવેલ ભાઈ વચ્ચની પ્રસાદી ભિક્ષુઓને ઓઢાડે છે. આ વચ્ચ એક પ્રકારનું કવચ છે જે બહારની આસુરી શક્તિઓને અંદર પ્રવેશતાં રોકે છે અને અંદરની દૈવી શક્તિઓને બહાર નીકળી જવા દેતું નથી. શ્રી વિનુભાઈ, શ્રી રોહિતભાઈ હવે હયાત નથી. એટલે ડૉક્ટર સદ્ગુરુ સમર્પણ ભિક્ષુજીને શ્રી ગુરુદેવના પ્રતિનિધિ તરીકે અમેરિકાથી આવેલ શ્રી ઓમકારભાઈ વચ્ચ ઓઢાડશે.

શ્રી ઓમકાર ભાઈએ ડૉક્ટર સદ્ગુરુ સમર્પણ ભિક્ષુજીને વચ્ચ ઓઢાડ્યું. સૌએ સત્ય ધર્મ ગુરુદેવકી જય બોલાવી.

ઓમકારભાઈ:- આપણું રુતમ્બરા નિયમિત વાંચું છું. તેમાં ગુરુજીની જ્ઞાનવાણી આવે છે. મહાભારતનું યુદ્ધ પાંડવો અને કૌરવો વચ્ચે થયું હતું. કૌરવો સો હતા, પાંડવો પાંચ જ હતા. પરંતુ પાંડવોના પક્ષે સત્ય અને ધર્મ હતાં. તેમણે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણને ગુરુપદે સ્થાપ્યા હતા. શ્રીકૃષ્ણએ કુરુક્ષેત્રના મેદાનમાં ગીતાનો બોધ આપ્યો હતો. ગીતાજ્ઞાન આપ્યું હતું. આપણને પણ શ્રીગુરુદેવની જ્ઞાનવાણીનો લાભ રુતમ્બરામાં વાંચવા મળે છે. સંયમ-નિયમનું પાલન કરીને મર્યાદામાં રહીને જીવન જીવીએ અને શ્રીગુરુદેવનો આપણે વધારેમાં વધારે લાભ લઈએ.

એ પછી ડૉક્ટર સ.સ. ભિક્ષુજીએ શ્રી રાજુભાઈને (ગુરુધ્યાનભિક્ષુજીના નાના ભાઈને) વચ્ચ ઓઢાડ્યું.

શ્રી રાજુભાઈ:- પરમપૂજ્ય શ્રી ગુરુદેવની આપણા સૌ ઉપર ખૂબ જ કૃપા છે. મને તો શ્રીગુરુકૃપાનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ થયેલો છે. આ પહેલાં પણ મેં એ વાત કરી હતી. વરસો પહેલાં મને કમળો થયો હતો. ખૂબ જ બિમાર થઈ ગયો હતો. કમળામાંથી કમળી જેવું થઈ ગયું હતું એમ કહું તોપણ ચાલે. નડિયાદના ડૉક્ટર પ્રેમ જાનીના દવાખાનામાં ૧૭ દિવસ રાખ્યો હતો. એ દરમ્યાન પૂજ્યશ્રી તો અમદાવાદમાં હતા. ખબર પડી એટલે ખાસ ખબર કાઢવા ડાકોર થઈને નડિયાદ દવાખાને પધાર્યા. મારી પાસે બેસીને ખબર-અંતર પૂછ્યા. એક પ્યાલામાં દૂધ મંગાવ્યું. કેસરની એક ૧૦૦ મિલી મેંઝાવી. દૂધમાં નાખીને

બરાબર હલાવ્યું - ઘોળ્યું - પીણું પીણું થઈ ગયું. મને એમ કે હવે મને પીવાનું કહેશે. પણ અમારા સૌના આશ્ચર્ય વચ્ચે તેઓશ્રી દૂધનો એ પ્યાલો પી ગયા ! બીજા દિવસે ગુરુદેવશ્રી ફરી પધાર્યા, દૂધનો પ્યાલો મંગાવ્યો. કેસરની બે ડબી મંગાવી. દૂધમાં નાખીને બરાબર ઓગાળ્યું અને તેઓશ્રી એ દૂધ પી ગયા ! થોડા દિવસ પછી મને આરામ થયો. અને ધીમે ધીમે તદ્દન સારું થઈ ગયું ! ગુરુકૃપા હી કેવલમ્ !

ડૉક્ટર ભિક્ષુજીએ ઓમકારભાઈનાં પત્ની શ્રીમતી કનકલતાબહેનને બે શબ્દો બોલવા કહ્યું.

કનકલતાબહેન:- ઘણુંબધું ભૂલાઈ ગયું હતું તે તાજું થયું. અલૌકિક આનંદ થયો. પલિયડની આ જગ્યા એક ટ્રેઈનિંગ ગ્રાઉન્ડ જેવું છે. પરમપૂજ્ય શ્રી ગુરુદેવના આશીર્વાદ આપણી સાથે છે. આપણને આપણા ગુરુજી મળ્યા છે. સુખી થવા માટે આપણે શું કરવું જોઈએ ? આપણાં બાળકોને - કુટુંબને સુધારીએ તો ધીમે ધીમે આખું જગત સુધરશે. કોઈ પણ આખા જગતને તો સુધારી શકવાના નથી.

ડૉક્ટર ભિક્ષુજીએ દમાભાઈ અને દેવુભાઈને સ્ટેજ પાસે આવીને બે શબ્દો બોલવા માટે આગ્રહ કર્યો.

શ્રી દમાભાઈ :- હું તો સાવ અભણ માણસ, શું બોલવું એ જ સમજાતું નથી. મને ક્યાં બોલવા ઊભો કર્યો ?!.... અહીં આ જગ્યાએ ૧૦૦ સાધકોએ સવાર સાંજ ગાયત્રીમંત્રના જાપ કર્યા હતા. સો કુટિરો બનાવી હતી. ડૉક્ટરસાહેબે અને એમના કુટુંબે ખૂબ જ મહેનત કરી હતી. બહુ મોટો ફાળો આપ્યો હતો. અમને બધાંને તો એક પ્રકારનો આનંદ થઈ ગયો હતો.

શ્રી દેવચંદભાઈ :- તમે મને બોલવાનું કહો છો પણ એવું બધું મને ફાવે નહીં.... મુશ્કેલીમાં મૂકી દીધો..... મને તો શિબિરનું નામ બોલતાંય પૂરું આવડતું નથી.... શ્રી ગાયત્રી - અનુષ્ઠાન - સાધના શિબિર.... ઘાસ અને કંતાનની એકસો કુટિરો બનાવી હતી. એકેક કુટિરમાં એકેક સાધક બેસીને ગાયત્રી મંત્રના જાપ કરે. સવારે ગામમાં પ્રભાતકેરી કાઢીએ. ડૉક્ટરના આખા કુટુંબે બહુ જ સાથ-સહકાર આપેલો. એક વાત ખાસ કરું. ડૉક્ટરસાહેબના મોટાભાઈ દાસભાઈએ ઘણી મહેનત કરેલી. તેમની માન્યતા જરા જુદી. પણ એમણે જોયું કે શિબિર ચાલુ કરવાનો દિવસ નજીક આવી રહ્યો છે, અને કુટિરો બાંધવાનું તો ઘણું

કામ બાકી છે. એટલે એમણે નોકરીમાં-ઓફિસમાં - એક મહિનાની રજા મૂકી દીધી અને પલિયડમાં રાત દિવસ રોકાઈને બધું કામ સમયસર પતાવી દીધું. કોઈકે કહ્યું કે દાસભાઈ ! તમે તો આવા બધામાં માનતા નથી અને આ બધું તમે જ બનાવ્યું ! દાસભાઈએ કહ્યું કે - હું એમાં માનું છું કે નથી માનતો તે વાત જૂદી છે. પણ મારા નાનાભાઈ (ડો. બિશુજી)એ આ કામની જવાબદારી લીધી તેથી મારે તેને મદદ કરવી જોઈએ તેથી મેં તેને મદદ કરી. આટલી સરસ ઉચ્ચ કુટુંબ-ભાવના એમનામાં હતી. સત્યધર્મ ગુરુદેવકી જય.

જિગીશાબહેને નારણપુરાની કેટલીક બહેનોનું એક જૂથ બનાવ્યું છે. તેઓમાંથી ચાર પાંચ બહેનોએ શ્રી ગુરુદેવનાં પુસ્તકોમાંથી થોડા થોડા અંશો વાંચ્યા.

ડોક્ટર જિગીશાબહેન પટેલ :- “સત્યધર્મ ગુરુદેવકી જય”

સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય.

ઓમ પરિવારના નિર્ધારિત કરેલા પ્રસંગોમાં આપણને ગુરુદેવનો પ્રત્યક્ષ લાભ મળે છે. પણ પૂ. શ્રીના સત્ સાહિત્ય દ્વારા તો આપણને હરહંમેશાં માર્ગદર્શન મળે છે. એવું જ એક પુસ્તક છે. “મૃત સંજીવની”. ભાંગેલાને બેઠો કરે તેવું.

વાંચવાની ખૂબ મજા આવે તેવું પુસ્તક છે. આ પુસ્તકની શરૂઆતમાં શ્રી માં અનંતાનંદ તીર્થજીનાં આશીર્વાચનના રૂપમાં મળેલ અભિપ્રાય વાંચીને આપણી વાંચવાની અધીરતા વધે તેવું છે.

તેઓશ્રીના શબ્દોમાં ગુરુજી માટે લખ્યું છે કે “આપશ્રીના પત્રોમાં ગુરુ-શિષ્યોના સંબંધોનું સારતત્ત્વ, માતૃવત્ પ્રેમ, પિતૃવત્ પાલન, છલકતો આત્મિક ભાવ, આજ્ઞામાં “ઊઠો, જાગો અને જ્ઞાન પામો”નો આદેશ ઝળહળે છે. મારા અનુભવ (વાંચન પછી) પ્રમાણે ખરેખર ગુરુજીએ કોઈને માની જેમ, કોઈને પિતાની જેમ તો કોઈને ગુરુઆજ્ઞા આપી સાચી સમજણ આપી છે.

એક પત્રમાં

ગુરુજીએ એક પ્રભુપ્રેમી બહેનને સંબોધીને લખ્યું છે :

બધી જ પ્રવૃત્તિઓ વિવેકબુદ્ધિથી આચરાય તો જ ફળદાયી બને છે. શેમાંય ઉતાવળ કે ઘેલછા કે ગાંડપણ ન થઈ જાય તે માટે સાવધ રહેવું જોઈએ.

ગુરુજીએ ભક્તિમાં પણ કેવી રીતે સાવધ રહેવું જોઈએ અહીંયાં કહ્યું છે.

બીજા એક પત્રમાં.

કર્મયોગી શ્રી વિક્રમ પટેલને સંબોધીને લખ્યું છે :

કર્મની વ્યાખ્યા કરતાં ગુરુજી લખે છે, કર્મફળચ્છા રહિત થઈને જેને કર્મ કરવાની કુશાગ્રતા પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે, ખરેખર તે જ કર્મયોગી છે. પરમહંસ છે.

કર્મયોગીની વ્યાખ્યા ગુરુજીએ પત્રના અંતમાં કરેલ છે. પણ સંબોધન પત્રની શરૂઆતમાં ‘કર્મયોગી વિક્રમ પટેલ’ કહ્યું છે.

તો આ પત્ર આપણા સૌ માટે જ થયો ને ?

બીજા એક પત્રમાં.

વસુબહેનને સંબોધીને લખ્યું છે.

“કંટાળે કેમ ચાલે?”

આવા ઘણા - બધા પત્રો વારંવાર વાંચવાથી મારા પ્રશ્નોનું સમાધાન મળી જાય છે. અસ્તુ.

કુમુદબહેન :- આજે હું ગુરુમહિમાના એક શ્લોક વિશે બે શબ્દો કહેવા માગું છું.

“જાત, વરણ, કુળ ભેદ ન. ભાળે,

ગુરુની પ્રતમા આખર લગ પાળે,

શ્વાસોશ્વાસ સ્મરણ ગુરુ કેરો,

તો સહેજે મટે ભવસાગર ફેરો.”

આ શ્લોકમાં ‘સહેજે મટે ભવસાગર ફેરો’ એ માટે હું બે મિનિટ કહેવા માંગુ છું. એમાં ‘સહેજે મટે ભવસાગર ફેરો’ એટલે ‘સહેજે’ શબ્દ ‘શ્વાસોચ્છવાસ’ શબ્દની સાથે પ્રયોજાયેલ છે. એમાં એમ કહેવા માંગે છે કે આપણે જંગલમાં જઈ, બાલ-દાઢી વધારી, ઉપવાસ કરી કે કોઈ ઝાડ નીચે બેસીને તપ કરવાની કે વિશિષ્ટ પ્રકારના જાપ કરવાની જરૂર નથી પરંતુ જો શ્વાસોશ્વાસ સ્મરણ ચાલે તો એ સ્મરણ કેવા પ્રકારનું થયું ? સહજ. કારણ કે શ્વાસોશ્વાસની ક્રિયા એકદમ સહજ ક્રિયા છે. એમાં કોઈ જ જાતનો પ્રયત્ન કરવાની જરૂર નથી, તો એ સહજ ઉપાસના થઈ, એ સહજ સાધના થઈ. એની પ્રાપ્તિ થતાં ભવસાગરનો ફેરો ટળી જાય છે અને જન્મ-મરણના ચક્રોમાંથી મુક્ત થવાય છે. આમ, ભવસાગરને તરી જવા માટે બીજા કોઈ પણ પ્રકારના ઉપાયની જરૂર નથી. પરમગુરુ પરમાત્માનું સહજ ભાવ સ્મરણ થવા માટે અને એવા એ પરમગુરુ પરમાત્માનું, જોયો જ્ઞાન આપે છે એવા મહા પુરુષરૂપી સદ્ગુરુદેવનું સ્મરણ ચાલે ત્યારે ભવસાગરરૂપી દુઃખમાંથી

મુક્તિની પ્રાપ્તિ થાય છે. તો અહીં, ‘શ્વાસોશ્વાસ’ અને ‘સહજ’ એ બે શબ્દો સારી રીતે સમજવાના છે.

અંજુબહેન :- અમૃત છલકાયું ત્રિશુ ઝોળીથી પુસ્તિકામાં. ગુરુજીએ આપણને પરમાત્મા, મહાત્મા, જીવાત્મા અને દુષ્ટાત્મા વિશે સમજૂતી આપી છે.

- જે કદી ભૂલ ન કરે તેને પરમાત્મા કહે છે.

- જેના દ્વારા જવલ્લે જ ભૂલ થાય છે અને તે ભૂલમાંથી બહાર નીકળી જાય તેને મહાત્મા કહે છે.

- જે અવારનવાર ભૂલો કરતો જ રહે અને ભૂલોનું પ્રાયશ્ચિત્ત પણ કરે અને ફરી ભૂલો નહિં કરવાનો નિર્ણય કરે તેને જીવાત્મા કહે છે.

- જે સતત ભૂલો કરતો રહે તોપણ તેને પોતાની ભૂલો, ભૂલો જ ન લાગે તેને દુષ્ટાત્મા કહે છે.

ઉષાબહેન બીપીનભાઈ પટેલ :- આપણાં બધાં ધાર્મિક પર્વો દિવસના હોય છે. પરંતુ નવરાત્રી અને શિવરાત્રી આ બે પર્વો રાત્રીના છે. શિવનો અર્થ જ થાય છે “કલ્યાણ”. અન્ય રાત્રીઓ તો નાટક-સિનેમા, ગપસપ, નિદ્રા - ભોગ વગેરેમાં પસાર કરી નાખીએ છીએ. પરંતુ શિવરાત્રી તો કલ્યાણયોગમાં, કલ્યાણ-પ્રાપ્તિમાં, ચિન્તન-મનનમાં પસાર કરવાની છે. તો આપણે સૌ ભેગાં મળીને શિવરાત્રી-મહાશિવરાત્રી તરીકે ઊજવવી જોઈએ.

સોનલ સંજયભાઈ પટેલ :- ઈશ્વર કેવા છે ? ઈશ્વર કલેશ, કર્મ, કર્મફળો અને વાસનાઓથી અપરામૃષ્ટ, અસંબદ્ધ છે. જેનામાં કલેશ, કર્મ વગેરે નથી, જેઓ તે બધાથી અસંગ છે તે ઈશ્વર છે.

એક પરિવારની વાત ન કરતાં સમગ્ર વિશાળ વિરાટ જગત છે, તોય તે કેવું સુવ્યવસ્થિત રીતે ચાલી રહ્યું છે. આ વ્યવસ્થા કઈ રીતે ? તેની જો આપણે કલ્પના કરીએ તો તરત જ ઈશ્વર સિદ્ધિ સાબિત થાય. ઈશ્વરની સિદ્ધિ થઈ શકે કે હા, ઈશ્વર છે. ભલે આપણે તેમને જોઈ શકતાં નથી પરંતુ તેમનો અનુભવ જરૂર કરી શકીએ છીએ. તે કઈ રીતે ? તો આ જગતમાં કેવી સુંદર વ્યવસ્થા છે. આ વ્યવસ્થાનો કોઈ વ્યવસ્થાપક પણ જરૂર હોઈ શકે. કોઈ કાર્ય થઈ રહ્યું છે તો તેનું કોઈ કારણ જરૂર હોય. આમ વ્યવસ્થા છે તો વ્યવસ્થાપક અવશ્ય છે.

ઈશ્વર એક જ છે, અનેક નથી. આમ ઈશ્વર એક એવું તત્ત્વ છે જે સમગ્ર વ્યવસ્થા જાળવી રહ્યું છે.

હિમાની સંજયભાઈ :- દરેક માનવ સુખ-શાંતિ

ઝંખે છે. મનની શાંતિ ઈચ્છે છે. વર્તમાન જીવન નિર્વિઘ્ન પસાર થાય. એવી મહેચ્છા સાથે ગુરુસંતોનાં શરણે જાય છે. અને માને છે કે હવે તેને આ બધું જ પ્રાપ્ત થશે. તથા ગુરુસંતોના ફોટા પાસે દીવો પણ કરે છે. પરંતુ જ્યારે તેને ધારેલ પરિણામ મળતું નથી ત્યારે દુઃખી થાય છે. અને ગુરુસંતોની અમોઘ શક્તિમાં શંકા કરે છે. તેથી આવી વ્યક્તિઓને જાગૃત કરતું અમૃત ગુરુજીએ ગુઢ શબ્દ દ્વારા આપણી સમક્ષ પીરસ્યું છે.

અમૃત છલકાયું ત્રિશુ - ઝોળીથી,

વર્તન કરી તેનું પીઓ રે...

સુખશાંતિનું એ જ રહસ્ય છે,

નહિ પામો કયે દીવો રે...

એટલે કે ગુરુ જે કહે તે પ્રમાણેનું આચરણ, વર્તન કરવાથી જ આપણને મોક્ષ અને સુખશાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે નહિ કે માત્ર તેમના ફોટા આગળ દીવાબત્તી કરવાથી.

વૈશાલીબહેન મહેન્દ્રભાઈ પટેલ :- ગાયત્રીમંત્ર એ મહામંત્ર છે. એ સામાન્ય મંત્ર નથી, એ અગ્નિ જેવો છે, અતિ પ્રજ્વલિત મંત્ર છે. અગ્નિમાં જે કાંઈ નાખવામાં આવે છે એને એ સ્વાહા કરી નાખે છે. વસ્તુનું સ્થૂળ સ્વરૂપ ખતમ કરીને સૂક્ષ્મ રૂપ કરી નાખે છે. અગ્નિમાં તમે ઘી હોમો તો ઘીને પણ પોતાનું સ્વરૂપ આપી દે છે. એમાં લાકડું નાખો તો લાકડાને પોતામય બનાવી દે, અમૃત નાખો તો તેને પણ પોતામય બનાવી દે છે. ઝેર નાખો તો ઝેરને પણ પોતામય બનાવી દે છે. અગ્નિમાં તમે વિષ્ટા નાખો તો વિષ્ટા પણ અગ્નિમય બની જાય. ઊંચામાં ઊંચું અને નીચામાં નીચું, જેને આપણે પવિત્ર કહીએ છીએ એ પવિત્રને અને અપવિત્ર કહીએ છીએ એ અપવિત્રને એ તમામને અગ્નિ પોતાનું સ્વરૂપ આપી દે છે, પોતામય કરી નાખે છે. કોઈ પણ વસ્તુ અગ્નિને પોતામય બનાવી શક્તી નથી.

ગાયત્રીમંત્ર અગ્નિ જેવો છે. કોઈ પણ સંજોગોમાં એનો જાપ કરો. ગાયત્રીમંત્ર અપવિત્રને પવિત્ર બનાવી દે છે. પરંતુ ગાયત્રીમંત્રને કાંઈ થતું નથી.

ગાયત્રીમંત્રનો સામાન્ય અર્થ છે “હે સર્વવ્યાપક પરમાત્મા ! અમે તમારું ધ્યાન ધરીએ છીએ. તમે અમારી બુદ્ધિને પ્રેરો, અમારી બુદ્ધિમાં વસો.” અમે જ્યારે કાર્ય કરીશું તે વખતે તમે અમારી બુદ્ધિમાં વસેલા હશો અમે તેથી તે કાર્યો તમારાથી પ્રેરિત થયેલી અમારી બુદ્ધિ દ્વારા થયેલાં હશે. તેથી એ કાર્ય દ્વારા અમારું કલ્યાણ થશે.

જેમની પ્રેરણાથી ઉપરોક્ત જે બધું કહી શકાયું છે તેમની કૃપાથી જ તેમના સાચા સ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરીએ.

સુનિલભાઈના મિત્ર ડી. કે. પ્રજાપતિ:- સમય ઘણો થઈ ગયો છે. સંવારના ૧૦-૧૫ વાગ્યાના આપણે અહીં બેઠા છીએ. અત્યારે ૧-૦૦ વાગી ગયો છે. બધાંને ભૂખ પણ લાગી હશે. એટલે હવે હું બહુ ટાઈમ નહીં ખેંચું. (મંડપમાં હાસ્યનું મોજું ફરી વળ્યું). પણ મારે ખાસ એક વાત કરવી છે. અમને આપણા ગુરુજી પર બહુ શ્રદ્ધા છે. એક વખત હું અને મારાં પત્ની બહારગામથી આવતાં હતાં. ટ્રેઈનમાંથી ઊતરીને સ્ટેશનની બહાર આવ્યાં. મારાં પત્ની બે હાથમાં સામાન ઊંચકીને આગળ ચાલતાં હતાં. હું મારા બાળાને ઊંચકીને પાછળ પાછળ ચાલતો હતો. એટલામાં સામેથી એક તાંત્રિક જેવો દેખાતો એક માણસ મારી નજીક આવ્યો, મારા મોં પર તેણે ફૂંક મારી - મોંઢા ઉપર ગરમ ગરમ હાથ બળતી હોય એવું લાગ્યું. મારાં પત્નીએ પાછાંવળીને બૂમ મારી કે સાચવજો ! મેં કહ્યું - કંઈ વાંધો નથી. આપણા ગુરુજી છે ને ?! પેલો તાંત્રિક જેવો લાગતો માણસ ત્યાંથી આગળ વધી ગયો. મારા ગળામાં સોનાનો દોરો હતો તે બચી ગયો !

પૂજ્યશ્રી ગુરુદેવનાં આશીર્વાચન (ટેલિફોન દ્વારા) :- હેલો ! જયનારાયણ. બધાંને સંભળાય છે ? કેટલાં માણસો છે ? (લગભગ પોણા બસો માણસો હશે). ઓમકારભાઈ આવ્યા છે ? ડાકોરથી કોણ કોણ આવ્યું છે ? સૌને વંદન - અભિનંદન - આશિષ. ભગવાનની દયાથી તમે સૌ આવો અલભ્ય લાભ લો છો. વરસો પહેલાં આ ભૂમિ પર - આ જગ્યાએ ગાયત્રી - અનુષ્ઠાન - સાધના શિબિર થઈ હતી. ઘણી પવિત્ર જગ્યા છે. સ્મૃતિ રીતે અમે ઉપસ્થિત રહી શક્યા નથી પણ સૂક્ષ્મ રીતે અમે તમારી સાથે જ છીએ. માર્છક - મોબાઈલ ફોન વગેરે આધુનિક સાધનોને લીધે તમે સૌ લાભ લઈ શકો છો. આ કાર્યક્રમ આપણો પોતાનો છે એવી ભાવના રાખવાની. તો વધુ આનંદ મળે, કોઈ જાતની ઓછપ ના લાગે.

તુલસી ઈસ સંસારમેં સબસે મીલીએ પાઈ

ના જાને કિસ રૂપમેં નારાયણ મિલ જઈ.

સૌને દોડીદોડીને મળીએ. આપણે સામે ચાલીને મળવા જઈએ, કારણ કે ભગવાન કયા સ્વરૂપે આપણને મળશે તે આપણે જાણતા નથી.

તુલસી ઈસ સંસારમેં ભાત ભાત કે લોગ,
સબસે હીલમીલ ચાલિએ નદીનાવ, સંજોગ.

બધાંની સાથે હળીમળીને રહીએ. અનુકૂળ સંજોગો હોય કે વિપરીત સંજોગો હોય, વિપરીત વિચારસરણીવાળાં માણસોને મળવાનું થાય કે વિપરીત સ્વભાવવાળા લોકો સાથે કામ પાડવાના સંજોગો આવે ત્યારે પણ આપણાં વાણી, વર્તન અને વ્યવહાર તો કેવાં હોવાં જોઈએ ? “સબસે હીલમીલ ચાલીએ નદીનાવ સંજોગ.” બધાંયની સાથે આત્મીયતા કેળવવાની છે. બધાંની સાથે પોતાપણાનો ભાવ રાખવાનો છે. આપણા ઘરે કોઈ પ્રસંગ હોય ત્યારે કેવી દોડાદોડી કરીએ છીએ, આપણો પ્રસંગ સારી રીતે પાર પડે એ માટે કેવી અને કેટલી મહેનત કરીએ છીએ ?! પ્રસંગ તો એક નિમિત્ત છે. બધાંની સાથે મારાપણાનો ભાવ રાખીએ, સુખ દુઃખમાં ભાગીદાર બનીએ. આજનો આ દિવસ એ તો આનંદનો દિવસ છે. અમૂલ્ય દિવસ છે. ધજારોહણ કરો ત્યારે ઓમકારભાઈ, કનકલતાબહેન, શૈલેષભાઈ, તેમનાં પત્ની એ બધાંને ત્યાં સ્થળ ઉપર મોકલજો. ધજા ચઢાવવામાં હાથ અને સાથ આપે. અમે ત્યાં હાજર હોઈએ તો આવી બધી સૂચનાઓ જાતે જ આપીએ. ઝીણામાં ઝીણી લાગતી વાતનો ખ્યાલ રાખીએ. બધાંની સાથે આત્મીયતા વધારીએ, મનુષ્યજન્મ સાર્યક કરવાનો સતત પ્રયત્ન કરતા રહીએ.

રહીમન દેખી બડેનકો, લધુ ન દીજીએ ડાર;

જહાં કામ આવે સુઈ, વહાં કયા કરે તલવાર ?

મોટાંને જોઈને નાનાને છોડી ના દઈએ, તરછોડી ના દઈએ. ઓમપરિવારમાં સૌ સરખાં જ છે. તમે અમને ગુરુ માનો છો. ડાકોર, ઉમરેઠ, વલસાડ ઓમપરિવારનાં સૌ એકત્ર થયાં છો. ડોક્ટર ! પ્રસાદમાં શું છે ? શીરોપુરી, બટાકાવડાં ? સરસ ભજન કરવા માટે ભોજન કરવું પડે. શક્તિ જોઈએ, અત્યારે તમે જે કંઈ કરો છો તે - સ્વાધ્યાય, સત્સંગ, પ્રવચન - એ બધું ભજન જ છે. વિષયો તરફની દોડ ખોટી છે. એટલા માટે તો ગુરુસંતોનાં ચરણોમાં બેસવાનું છે. ખોટા રસ્તે જતા હોઈએ તો બ્રેક વાગે.

હરિભજનમેં આવસી ભોજનમેં હોશિયાર

તુલસી એસે જીવકો લાખ બાર ધિક્કાર.

ભોજન જરૂર કરીએ પણ તે ભજનમાં સહાયરૂપ થાય એટલા પૂરતું. આમ તો આપણે ચોવીસે કલાક

વહેવારમાં - પ્રપંચમાં લાગેલા જ રહીએ છીએ. તેનો રંગ ચઢેલો જ છે. એ બધાંમાંથી મુક્ત થવા માટે ગુરુસંતોનાં ચરણોમાં રહીએ. એમની અહેતુકિ કૃપાનો લાભ લઈએ. એ જ એમની પ્રાપ્તિ, એ જ એમનો આનંદ.

ગીતા-શિક્ષાપત્રી-સત્ સાહિત્યનું વાંચન નિયમિત કરીએ, એટલે એના સંસ્કાર પડે. હવે બધાં મોટેથી થોડી વાર માટે ગાયત્રીમંત્ર બોલો, એટલે અમે અહીં બેઠાં સાંભળી શકીએ.

સૌ ભાઈ-બહેનોએ ઊંચા અવાજે તાલબદ્ધ રીતે ગાયત્રીમંત્રનું ગાન કર્યું. થોડી વાર ઓમ ગુરુ ઓમનો મંત્ર અને થોડી વાર “જેનો જીભ પર કાબૂ તેનો જગ પર જાદૂ...” મંત્ર બોલ્યાં.

અહીં ધર્મમેઘમાં બધાં ભેગાં થયાં છે. સ્વીકર ફોન ચાલુ છે એટલે તમે જે મંત્ર બોલો છો તે સરસ રીતે સંભળાય છે.... સત્યધર્મ ગુરુદેવકી જય. સૌને જયનારાયણ.

બપોરે લગભગ ૨-૦૦ વાગે બધાંએ ભોજન-પ્રસાદ લીધો. બપોરે ૩-૩૦ વાગે પલિયડથી નીકળીને મોઢેરા - સૂર્યમંદિરની મુલાકાત લીધી. ત્યાંથી નજીકમાં બહુચરાજીનું યાત્રાધામ આવે છે ત્યાં માં બહુચરનાં દર્શન કરવા પહોંચ્યાં. સાંજનો સમય થઈ ગયો હતો. ભોજનશાળામાં સૌ જમ્યાં અને રાત્રે ૮-૦૦ વાગે અમદાવાદ તરફ પ્રયાણ કર્યું. આખો પ્રસંગ આનંદ-ઉલ્લાસ અને શાંતિમય રીતે સંપન્ન થયો.

પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજના ટેલિફોન દ્વારા આશીર્વાચન

સ્થળ : “નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ” પલીયડ (વેડા) મુકામે તા. ૨૭-૧૨-૨૦૦૮, રવિવાર ૩૧માં

ધ્વજારોહણ તથા ભિક્ષુ બ્રોધોત્સવના કાર્યક્રમમાં

- સંકલન : શશીકાન્ત પટેલ

સત્યધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય.

સૌને વંદન, અભિનંદન, આશિષ.

અત્યારે તમો સર્વે જે ભૂમિ ઉપર ઉપસ્થિત છો તે અતિ પવિત્ર તપોભૂમિ છે. વર્ષો પહેલા (૧૯૭૮)માં આ ભૂમિ ઉપર ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરનું આયોજન પરમાત્માની કૃપાથી થયેલું. શિબિરમાં સાધકો માટે એક સો કુટીરનું આયોજન કરેલ. તદ્દ ઉપરાંત બીજી પણ કુટીરો બનાવવામાં આવી હતી. આ બીજી જે કુટીરો બનાવેલ તેમાં પાછળની દીવાલ સળંગ અને વચ્ચે પાર્ટીશન વોલ બનાવીને કેટલીક કુટીરો બનાવી હતી. શિબિરમાં ભાગ લેવા માટે ઉપસ્થિત સાધકો પાસેથી એક પણ પૈસો લેવામાં આવ્યો ન હતો. શિબિરની જગ્યામાં ઠેર ઠેર સુચનાનાં બોર્ડ મૂકેલ કે કોઈએ પણ ક્યાંય પણ પૈસા મૂકવા નહિ, દરેક કુટીરમાં સાધક માટે ખાટલો, ગાદલું, રજાઈ અને ઓશીકુ રાખવામાં આવેલ હતું. સાધકોને રહેવાની, નાસ્તાની, જમવાની તમામ સગવડ આયોજકો તરફથી હતી. શિબિરાર્થીઓ માટે શરત

એટલી હતી કે દરેકે શિબિરના નીતિનિયમોનું ચુસ્તપણે પાલન કરવું. તથા દરેક કાર્યક્રમમાં નિષ્ઠાપૂર્વક ભાગ લેવો. સાધકે પોતાની કુટીરમાં બેસીને સવાર - સાંજ ત્રણ ત્રણ કલાક ગાયત્રીમંત્રના જપ કરવાના. આ ઉપરાંત પ્રભાત ફેરી, સાયં ફેરી પણ ફરવામાં આવતી. રાતના સમયે સત્સંગ મંડપમાં પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી - યોગભિક્ષુજી મહારાજનો પાતંજલયોગદર્શન ઉપર તથા બીજી સાચી સમજણની, મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતા માટેની જ્ઞાનવાણીનો દીવ્ય સત્સંગ થતો. શિબિરાર્થીઓ દ્વારા સાત દિવસમાં લાખોની સંખ્યામાં ગાયત્રીમંત્રના જપ થયા હતા. ખબરપત્રીઓએ આ શિબિરને સત્યુગની શિબિર કહેલી. છેલ્લા દિવસે ગાયત્રી-મારુતી હવનથી શિબિરની પૂર્ણાહુતિ થયેલી. આમ આ સ્થળ ઉપર પરમાત્માની કૃપાથી જબરજસ્ત મોટું આધ્યાત્મિક કાર્ય થયેલું. આવી આ પવિત્ર તપોભૂમિ ઉપર તમો સૌ હાજર છો અને ત્યાંના કાર્યક્રમનો લાભ લઈ રહ્યાં છો તે ખૂબ જ આનંદની વાત છે. તો આ શિબિરની યાદમાં દર વર્ષે આ સ્થળે ડિસેમ્બર માસના છેલ્લા રવિવારે ઓમ

ભગવાનની ધજા ચડાવવામાં આવે છે તથા ભિક્ષુબોધોત્સવનો કાર્યક્રમ ઊજવવામાં આવે છે. વળી આ પવિત્ર ભૂમિ ઉપર કોઈએ તેમના દીકરાની બાબરી ઉતરાવવી હોય કે જનોઈ આપવી હોય તો તે પણ એક પણ પૈસો લીધા વગર કરવામાં આવે છે. તો આજે ભિક્ષુ બોધોત્સવમાં ડૉ. સ. સ. ભિક્ષુજીને અમેરિકાથી પધારેલ શ્રી ઓમકારભાઈ અમારા પ્રતિનિધિ તરીકે કવચ રૂપી શાલ ઓઢાડશે. તથા શ્રી સ. સ. ભિક્ષુજી, શ્રી ગુરુધ્યાન ભિક્ષુજીના પ્રતિનિધિ તરીકે ઉપસ્થિત શ્રી રાજુભાઈને શાલ ઓઢાડશે. આ વિધિ અતિ પ્રેરક અને ભાવનાત્મક છે, જેનો લાભ પણ તમે બધા ખૂબ જ પ્રેમથી લો છો તે આનંદની વાત છે. પહેલાં તો અમે અમારા હાથે આ વિધિ કરતા હતા. પરંતુ હવે ઉંમરના કારણે તબિયત નરમ-ગરમ રહેતી હોવાથી તમારા સર્વેની વચ્ચે સ્થૂળરૂપે ઉપસ્થિત રહી શકતા નથી, પરંતુ સૂક્ષ્મરૂપે તો અમે સતત તમારા સૌની વચ્ચે હાજર જ છીએ. વળી હાલના વિજ્ઞાન યુગમાં અતિ આધુનિક સાધનોની સુવિધાને કારણે તમો અમારા આશીર્વાચન પ્રત્યક્ષની જેમ સાંભળો છો. હર વખતે વારંવાર કહેવામાં આવે છે કે સૌ કોઈએ પોતાના મનમાં સતત એ ભાવ દૃઢ રાખવાનો છે કે આ કાર્યક્રમ મારો પોતાનો છે, બીજા બધા તો કાર્યક્રમને અતિ સુંદર બનાવવા માટે મને મદદ કરે છે. આ કાર્યક્રમ ડૉ. સ. સ. ભિક્ષુનો કે બીજા કોઈનો નથી પરંતુ મારો પોતાનો જ છે. એમ વિચારવાનું છે કે મારા ત્યાં લગ્ન પ્રસંગ હોય તો જેમ બીજા બધા મદદ કરે છે તેમ આ કાર્યક્રમ મારો પોતાનો છે અને બીજા બધા મને તેમાં મદદ કરે છે; આ ભાવ સતત રાખવાનો છે. તેથી કાર્યક્રમ અતિ સુંદર રીતે સંપન્ન થશે અને તેનો પૂરેપૂરો આનંદ પ્રાપ્ત કરી શકીશું. મનમાં સહેજ પણ ઓછપનો અનુભવ નહીં થાય.

“તુલસી ઈસ સંસારમેં સબસે મીલીએ ધાય,
ના જાને કિસ રૂપમેં નારાયણ મિલ જાય.”

તુલસીદાસ શું કહે છે ? આ સંસારમાં સૌને દોડીને મળવું. એટલે સૌ કોઈની સાથે સન્માનથી, પ્રેમથી વર્તવું. કોઈનો પણ તિરસ્કાર કરવો નહીં. કેમ ?

“ના જાને કિસ રૂપમેં નારાયણ મિલ જાય.”

આપણને ક્યાં ખબર છે કે ક્યારે નારાયણ કહેતાં

પરમાત્મા આપણી સમક્ષ કયું સ્વરૂપ લઈને આવશે? પરમાત્મા રોગીનું, ભોગીનું, ધનવાનનું, ગરીબનું, સ્ત્રીનું, બાળકનું આમ કયા સ્વરૂપે આવે તેની આપણને ક્યાં ખબર છે ? તો પરમાત્મા કોઈ પણ સ્વરૂપે આપણી પાસે આવે અને આપણે સર્વે પ્રત્યે પ્રેમ, આદર રાખતા હોઈશું તો પરમાત્માની સાથે પણ પ્રેમ, આદરથી વર્તીશું. તો પછી આપણો બેડો પાર થઈ જશે. વળી આમ પણ શાસ્ત્રોમાં, ઋષિમુનીઓ, સંતો, જ્ઞાનીજનોએ પણ કહ્યું છે કે આત્મા એ પરમાત્મા. આત્મા એ પરમાત્માનું જ સ્વરૂપ છે - અંશ છે. જીવ એ જગદીશ્વરનું જ સ્વરૂપ છે. તે રીતે પણ સર્વે સાથે આદર અને પ્રેમથી વર્તવું જોઈએ, તો તેથી પરમાત્માની આપણી ઉપર કૃપા ઊતરશે. આપણો બેડો પાર થઈ જશે.

પછી તુલસીદાસજીએ કહ્યું છે કે

“તુલસી ઈસ સંસારમેં ભાત ભાત કે લોગ,
સબસે હીલમીલ ચાલિએ નદી નાવ, સંજોગ.”

તુલસીદાસજી શું કહે છે ? “તુલસી ઈસ સંસાર મેં ભાત ભાત કે લોગ.” આ જગતમાં સામાજિક રીતે, ધાર્મિક રીતે, જ્ઞાતિની રીતે આમ અનેક રીતે જુદા જુદા લોકો રહે છે, તેઓની વિચારસરણી, રહેણીકરણી, ધાર્મિક માન્યતા, સ્વભાવ વગેરે અનેક બાબતોમાં તેઓ એકબીજાથી જુદા પડે છે. તો, આ જગતમાં એકબીજાથી ભિન્ન પડતા સૌ કોઈ સાથે હળીમળીને પ્રેમભાવથી રહેવું જોઈએ. કેમકે જેમ નદી અને તેમાં રહેલી નૌકાનું એક બીજા સાથેનું મિલન થોડાક સમય પૂરતું જ હોય છે. કાયમી હોતું નથી. તેવી રીતે આ ભિન્ન લોકો સાથેનું મિલન પણ મર્યાદિત સમય માટેનું હોય છે. સંજોગવશાત એકબીજા સાથે ભેગા થવાય છે અને થોડા સમયમાં પાછા છુટા પડાય છે. તો પછી આ મર્યાદિત સમયનો મેળાપ પ્રેમ અને આદર સહિત હોવો જોઈએ. અને જો તેમ રહીએ તો જ જીવનનો સાચો આનંદ પ્રાપ્ત થાય.

આ વખતના પલીયડના કાર્યક્રમની જાણ કરતી પત્રિકામાં કવર ઉપર લખાણ છાપવામાં આવ્યું છે કે દરેક દંપતીને બે બાળક તો હોવાં જ જોઈએ. પછી ચાહે તે બે બાળક દીકરા હોય કે દીકરી હોય કે પછી દીકરો અને દીકરી હોય. આપણે તે બાળક દીકરો છે કે દીકરી તેની સાથે કોઈ જ નિસબત નથી. પરંતુ બે બાળક હોય તો તે

સારી વાત છે. કેમકે જો બે બાળક હશે તો સમય જતાં જ્યારે તેઓ મોટાં થશે, ગૃહસ્થી થશે તે સમયે જીવનમાં આવતા સુખ-દુઃખના આઘાતમાં તેઓને એક બીજાની હૂંફ રહેશે. તેઓ આવા આઘાતને સહેવામાં એકલાં અટલાં નહીં પડે. અને એકબીજાની હૂંફમાં તે સહી શકશે. જીવન સારી રીતે જીવી શકશે. કોઈ એવી દલીલ કરે કે ગૃહસ્થી થાય એટલે પતિ-પત્ની એમ બે તો થાય જ છે. તો, ના એમ નહીં. આ તો સંખ્યાની દૃષ્ટિએ બે થયાં, પણ અહીં તો “એક લોહી”ની દૃષ્ટિએ બેની વાત છે. એક માતા-પિતાનાં સંતાનોમાં એક લોહી છે. જો એક જ બાળક હોય તો તે લોહીની દૃષ્ટિએ એક જ કહેવાય. લોહીની દૃષ્ટિએ એકથી વધારે હોવાં જોઈએ. આ સુક્ષ્મ રહસ્ય ખૂબ સારી રીતે સમજવું જોઈએ.

“રહીમન દેખી બડેનકો, લઘુ ન દીજીએ ડાર;

જહાં કામ આયે સુઈ, વહાં ક્યા કરે તલવાર?”

સંત રહીમે શું કહ્યું છે? “રહીમન દેખી બડેનકો, લઘુ ન દીજીએ ડાર”. જગતમાં નાનામાં નાના જીવની પણ એટલી જ મહત્તા છે જેટલી મોટા જીવની છે. આપણે માત્ર મોટાની જ મહત્તા સમજીએ અને નાનાને ગણતરીમાં જ ન લઈએ, તેની સતત અવગણના કરીએ તો તે આપણી અજ્ઞાનતા છે. આ વાતને સમજાવતાં એમણે સોય અને તલવારનું ઉદાહરણ આપ્યું છે. સોય, તલવારની સરખામણીમાં ઘણી જ નાની છે જ્યારે તલવાર ઘણી જ મોટી છે. તેઓ કહે છે કે જ્યાં સોયની જરૂરત હોય ત્યાં સોય જ કામ આવે, ત્યાં તલવાર કોઈ જ કામ ન આવે. આપણને કાંટો વાગ્યો હોય તો તેને કાઢવા માટે કે કપડું ફાટી ગયું હોય તો તેને સાંધવા માટે સોયની જ જરૂર પડે. સોયથી જ તે થઈ શકે. ત્યાં તલવાર કામ આવે નહીં. આમ જગતમાં જ્યાં નાના જીવની જરૂર હોય ત્યાં નાનો જીવ જ કામ આવે, ત્યાં મોટો જીવ કામ આવે નહીં. આમ જુદા જુદા કાર્યમાં નાના કે મોટા જીવ પોત પોતાના કાર્યક્ષેત્ર પ્રમાણે સરખું જ મહત્ત્વ ધરાવે છે. તેથી નાના અને મોટા જીવ એમ બેયની મહત્તા સરખી જ સમજવી જોઈએ. કોઈની પણ અવગણના કરવી જોઈએ નહીં, કેમકે ક્યારે કોની જરૂરત પડે તેની આપણને ખબર નથી.

આપણે સૌ પણ આધ્યાત્મિક પથના પથિકો છીએ.

આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિકોણથી જોઈએ તો આપણે સૌ સરખા જ છીએ. તમે અમને ગુરુ સંત માનો છો અને અમે તમને ભક્ત માનીએ છીએ. આધ્યાત્મિક પથમાં બન્નેનું મહત્ત્વ છે. બન્ને એકબીજાના સહાયક છે, પૂરક છે. તમો સૌ ગુરુભાઈબહેનો અમારે મન સરખાં જ છો. કોઈ વહાલું કે દવલું નથી. તમે સૌ પોતપોતાના ક્ષેત્રમાં પોતપોતાની શક્તિ મુજબ સારું કામ કરો જ છો. ઉમરેક અને વલસાડનાં ગુરુભાઈ-બહેનો એકત્રિત થઈને અવાર નવાર સાત્ત્વિક કાર્ય કરીને આનંદ માણે છે તે ખૂબ જ હર્ષની વાત છે. ગઈ કાલે એક ભક્ત તરફથી માટલાનું ઊંધીયુ આવેલું જે અમે રાત્રે જમ્યા હતા. અત્યારે પણ એ જ જમીશું. વળી ત્યાં તમો સૌ જે પ્રસાદ જમશો એ અમે સૂક્ષ્મ રીતે જમીશું. તમારી વચ્ચે અમારી પ્રત્યક્ષ હાજરી ન હોય તોપણ સર્વેએ એમ જ સમજવાનું છે કે અમે સૂક્ષ્મ રીતે તો તમારા સૌની સાથે સતત ત્યાં હાજર જ છીએ. અમારી પ્રત્યક્ષ હાજરી હોય અને જે રીતે તમો સૌ વર્તો છો તે જ રીતે ખૂબ જ શિસ્ત, વિનય, વિવેક, પરસ્પર પ્રેમ અને આત્મિયતાથી રહેવાનું છે. આવા પ્રસંગો નિમિત્તે જ્યારે તમારે સૌએ એક બીજાને મળવાનું થાય ત્યારે પરસ્પર ખૂબ જ આત્મિયતા રાખવાની છે. એવો ભાવ કેળવવાનો છે કે સૌ કોઈ મારા જ છે, કોઈ જ પારકું નથી. આવો ભાવ સતત રાખવાનો છે. એક બીજાના સુખ-દુઃખમાં ભાગીદાર થવાની ભાવના રાખવાની છે. પરમાત્માની કૃપાથી તમો સૌ તે રીતે ખૂબ જ તૈયાર થઈ ગયાં છો. તમો સૌ વિચાર, વાણી, વર્તનથી તે જ રીતે રહો છો તો અમને ઘણો જ આનંદ છે, આજનો દિવસ અમૂલ્ય સાત્ત્વિક આનંદ માણવાનો, લ્હાવો લૂંટવાનો દિવસ છે. પહેલાં તો વર્ષ દરમિયાન ઓમ પરિવારના ઉપક્રમે આવા સાત્ત્વિક કાર્યક્રમ વધુ થતા હતા. પરંતુ હવે તો બે-ચાર કાર્યક્રમ જ થાય છે. પહેલાં સાત્ત્વિક આનંદનો લ્હાવો વધુ માણવાનો અવસર પ્રાપ્ત થતો હતો. હવે ઓછો પ્રાપ્ત થાય છે. તો સૌ કોઈએ ઓછામાં પૂરેપૂરો લાભ લઈ વધુની ઊણપ પૂરી કરવાની છે. સૌ કોઈએ ફરીફરીને એ વાત સતત યાદ રાખવાની છે કે આવા કાર્યક્રમો - ઉત્સવોમાં પરસ્પર આત્મિયતા, પ્રેમ વધારીને મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતા કરવાની છે.

હરિ ભજનમેં આલસી, ભોજનમેં હુંશિયાર;
તુલસી એસે જીવડો, લાખ બાર પિક્કાર.

તુલસીદાસજી શું કહે છે ? “હરિભજનમેં આલસી, ભોજનમેં હુંશિયાર”. આપણને ભોજન કરવા માટે કોઈએ કાંઈ કહેવું પડતું નથી. આપણે સામેથી માગીને ભોજન કરીએ છીએ. પરંતુ ભજન કરવામાં આળસ રાખીએ. આપણે આપણી ઊલટથી તો ભજન કરીએ નહીં. પરંતુ ભજન કરવાનું આપણને કોઈ સામેથી કહે તો તેમાં આડાં અવળાં બહાનાં બતાવી તેમાંથી છટકવાનો પેંતરો કરીએ. આપણું આવું વર્તન બિલકુલ અયોગ્ય છે. તુલસીદાસજી કહે છે કે આવો જીવ - મનુષ્ય લાખવાર પિક્કારને પાત્ર છે. ખરેખર તો આપણે જેમ ભોજન ઉમળકાથી કરીએ છીએ તેવી જ રીતે ભજન પણ કરીએ તો તેની જીવનમાં ઘણી જ મહત્તા છે. પરમાત્માની કૃપાથી મનુષ્ય જન્મની પ્રાપ્તિ થઈ છે તો તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય સાર્થક કરવાનો છે. તે ઉદ્દેશ્ય છે ભજન. ભજન સારી રીતે કરવા માટે જ ભોજન કરવાનું છે. શરીરને નીરોગી અને સશક્ત રાખવા માટે સુપાચ્ય ભોજનની જરૂર છે. જો શરીર નીરોગી અને સશક્ત હશે તો ભજન સારી રીતે ઉત્સાહપૂર્વક થઈ શકશે. આ વાત બધાએ બરોબર મનમાં દંઢ કરી લેવાની છે. આથી તુલસીદાસજીએ કહ્યું છે કે ભોજનમાં કોઈને આગ્રહ નહીં કરવાનો અને ભજનમાં આળસ નહીં કરવાની, એ મનુષ્ય જન્મની પ્રાપ્તિનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય છે. પરંતુ જે જીવ ભોજનમાં ઉત્સાહી રહે અને ભજનમાં આળસ રાખે તેવા જીવને લાખ વાર પિક્કાર છે, કેમકે મનુષ્ય જન્મ પ્રાપ્ત કરી ભજન ન કર્યું, મોક્ષ પ્રાપ્તિના પ્રયત્ન ન કર્યા અને માત્ર વિષય ભોગો અને ભોજનમાં લવલીન રહ્યો. તો તેવા મનુષ્યનો જન્મ એળે ગયો. જીવનની સાર્થકતા માટે સાચું ભજન છે. ભોજન જીવનમાં ગૌણ છે. ભોજન એ ભજનમાં સહાયક એક પરિબળ માત્ર છે. આવી ગૂઢ વાતોની સમજણ આવા ઉત્સવોમાં ગુરુસંતો સતત સમજાવીને આપણને ચેતવે છે ખોટા માર્ગેથી પાછા વાળી સાચા માર્ગે વાળે છે અને મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતા કરવાની -

પુનરપિ મરણમ્ પુનરપિ જનનમ્;

પુનરપિ જનની જઠરે શયનમ્.

ના ચકાવામાંથી છૂટવાની, મુક્ત થવાની પ્રેરણા આપે છે. આથી આપણે ગુરુસંતને નમસ્કાર કરીએ છીએ. આવા ઉત્સવોમાં આ વાતો તમો સૌ સાંભળો જ છો છતાં તે ફરી ફરીને તમને કરીએ છીએ. દરેક વખતે આ વાતો નવી નવી જ લાગે છે. દરેક વખતે પ્રેરણાપીયુષનું નવીનતમ પાન કરાવે છે. જ્યારે આપણે ઘરે હોઈએ છીએ ત્યારે તો લગભગ ચોવીસે કલાક વહેવાર પ્રપંચમાં ગળાડૂબ રહીએ છીએ. વહેવાર પ્રપંચ સતત આપણી ઉપર ચડેલા રહે છે. બહુ બહુ તો દિવસના ચોવીસ કલાકમાંથી એકાદ કલાક ભજન કરી લઈએ અને ભજન કર્યાનો સંતોષ માનીએ અને બાકીના તેવીસ કલાક વહેવાર પ્રપંચમાં ગળાડૂબ રહ્યા તો તે મિથ્યા આત્મ સંતોષ છે. તે યોગ્ય નથી. પરંતુ આપણે જીવન જ એવું જીવવું જોઈએ કે જેથી સતત પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે ભજન અર્થાત આત્મકલ્યાણનું કાર્ય થાય. અને વહેવાર પ્રપંચના વમળોમાં જળકમળવત્ રહીએ તો મુક્તિ મળે. ગુરુસંતો આપણને આને અનુરૂપ સાત્ત્વિક જીવન જીવવાની યુક્તિ - પ્રયુક્તિ બતાવે છે, પ્રેરણા આપે છે. સૌ કોઈ પોતપોતાની, તેને પ્રાપ્ત કરવાની તીવ્રતા મુજબ જીવન જીવીને જન્મ - મરણના ચકાવામાંથી, વહેવાર - પ્રપંચના જાળામાંથી મુક્ત થવા પ્રયત્ન કરે છે, મોડા - વહેલા મુક્તિને પામે છે. આમ ગુરુસંતો આપણી ઉપર અહૈતુકી કૃપા કરી, નવ નવ માસ સુધી માતાના ગર્ભમાં ઊંધા માથે લટકી રૌંરવ નરકની કારમી યાતનામાંથી મુક્તિ મેળવવાનો માર્ગ બતાવે છે. ગુરુસંતોની આ અહૈતુકી કૃપાનો અગણિત જન્મો થકી પણ આપણાથી બદલો વાળી શકાય તેમ નથી. જો કે ગુરુસંતોને તો બદલો જોઈતો હોતો જ નથી. તેમનો આનંદ તો સાચી સમજણની વાતો સૌ ધ્યાનથી સાંભળી તેને જીવનમાં ઉતારી તેને અનુરૂપ જીવન જીવી, મુક્તિ માર્ગમાં આગળ વધે અને બીજાને પણ તે માટે પ્રેરણા આપે તેમાં છે. તો પરમકૃપાળુ પરમાત્માને પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે તમો સૌ મુક્તિ પથમાં આગળ ધપો અને મુક્તિ પામો.

ૐ..... ૐ..... ૐ.....

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય.

મણીનગરમાં ઓમપરિવારના આધ્યાત્મિક ગરબા

સંકલન : પ્રવીણભાઈ શાહ, ભાવેશભાઈ રાવલ

નવરાત્રીનું છેલ્લું નોરતું - આસો સુદ નોમ, તા. ૨૭-૯-૨૦૦૯ ને શનિવારે રાત્રે ૮-૩૦ વાગે ઓમ પરિવારના ગરબાનો એક કાર્યક્રમ મણીનગરમાં સ્વાધ્યાય તાલીમ કેન્દ્રમાં ઉજવાયો. પ્રસંગની શરૂઆત સ્વાધ્યાયથી થઈ. ૩૦ મિનિટના સ્વાધ્યાય બાદ ડોક્ટર શ્રીસદ્ગુરુ સમર્પણ ભિક્ષુજીએ પ્રસંગને અનુરૂપ થોડીક વાતો કરી. સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય બોલાવીને તેમણે કહ્યું કે - સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય. ઘણા આનંદની વાત છે કે આપણે બધાં આજે પૂજ્યશ્રી ગુરુદેવ રચિત ગરબાનો કાર્યક્રમ કરી રહ્યાં છીએ. નારણપુરાથી અત્રે મણીનગર આવવા નીકળ્યા ત્યારે મનમાં વિચારોની ગડમથલ ચાલી રહી હતી. ગરબા એટલે શું? અત્યારે હાલમાં ઠેર ઠેર જે ગરબાના કાર્યક્રમો ચાલી રહ્યા છે - પાર્ટી પ્લોટોમાં ક્લબોમાં કે એવાં બીજાં જાહેર સ્થળોએ ગરબાના જે કાર્યક્રમો થઈ રહ્યા છે તેને ખરેખર ગરબા કહી શકાય? હું તો કોઈ દિવસ ગરબા જોવા જતો નથી. કોક દિવસ ભૂલથી ટી.વી.માં કે મીડીયામાં જે સમાચારો જોઈએ - વાંચીએ ત્યારે આપણને ખરેખર દુઃખ થાય. મનમાં વિચાર આવે કે આ તે ગરબા છે કે ગ-ર-બા! મારા મગજમાં આ બધા ગરબાની આવી વ્યાખ્યા બેસે છે.

ગ-ગરબડ, અવ્યવસ્થા, કોઈ શિસ્ત નહીં, મર્યાદા નહીં. ર- રાગડા, પદ્ધતિસર ગાવાનું નહીં, લય-તાલ કે સ્વરનું ઠેકાણું નહીં. બધું લોલ મારી બહુચરા જેવું.

બા- બૂમ બરાડા, ઘોંઘાટ થાય, માર્શલ ફાટી જાય, એટલા ઉંચા અવાજે ગાવાનું.

આપણે કોઈ ટીકા કરતા નથી. પણ ગરબામાં આદ્યશક્તિ મા જગદંબાની સ્તુતિ આરાધના કરવાનો આપણો જે ભાવ હોવો જોઈએ તે આ ગરબાઓમાં ક્યાંય દેખાતો નથી. આપણાં બાળકો, આપણાં પરિવારજનો ગરબાના આવા કાર્યક્રમોમાં જવાનું ટાળે છે.

પરમપૂજ્ય શ્રી ગુરુદેવશ્રીએ આપણા સૌના કલ્યાણ માટે આપણે સહકુટુંબ નવરાત્રીની આનંદ લઈ શકીએ એટલા માટે આધ્યાત્મિક - કાંતિકારી - તળપદી ગરબાની

રચના કરી. થોડાં વરસો પહેલાં નવરાત્રીમાં ઓમપરિવારે એ ગરબા-મહોત્સવ આ સ્થળે પૂજ્યશ્રી ગુરુદેવની નિશ્રામાં ઊજવ્યો હતો. ત્યાર પછી નારણપુરામાં અને મણીનગરમાં શ્રી વિરેનભાઈને ત્યાં ગરબાના કાર્યક્રમો થયા હતા. આપણા કાર્યક્રમોમાં પણ અવારનવાર આ ગરબા ગવડાવવામાં આવે છે. આજે ફરી એ લ્હાવો લેવા માટે આપણે સૌ અહીં ભેગાં થયાં છીએ. પૂજ્યશ્રી ગુરુદેવની તબિયત નાજુક છે. છતાં તેઓશ્રી પધારે તો આપણે આપણી શિસ્તમાં રહેવાનું છે. ગરબામાં બહેનો અને બાળકોએ જ ફરવાનું છે. ભાઈઓને બેસવા માટેની વ્યવસ્થા કરેલી છે. વડીલ ઉમરલાયક ભાઈઓ બહેનો માટે ખુરશીઓની વ્યવસ્થા રાખેલી છે ત્યાં બેસે. હવે આપણે ગરબાનો કાર્યક્રમ ચાલુ કરીશું. સત્ય ધર્મ ગુરુદેવ કી જય.

મનીષભાઈ, ભાવેશભાઈ, દમાભાઈએ ઓરકેસ્ટ્રા સંભાળ્યું. વિરેનભાઈ - મહેન્દ્રભાઈ - મુમુક્ષાબહેન - રેખાબહેને ગરબા ગવડાવવાનું ચાલું કર્યું.

- (૧) પહેલે નોરતે મા વીનવું હું તમને
કામ કોધ ચપટીમાં ચોળો રે...મા વિકાર દૈત્યને રોળો.
- (૨) મા... એવા તે ગઢથી ઊતર્યા મા ગાયત્રી
જેનું વર્ણન કરી ન શકાય રે શુદ્ધિદાત્રી
અમને બુદ્ધિની શુદ્ધિ આપજો મા ગાયત્રી
જેથી સુખ-શાંતિ સ્થપાય રે શુદ્ધિદાત્રી
- (૩) 'અંબા આવો રમવા જી. રમવાની અમને હોશ ઘણી'
રમવા કેમ કરી આવું હું? દુર્ગુણથી છલોછલ ભરેલો તું!
- (૪) સોહમ્ સોહમ્ ગાય, માજી તારો ગરબો સોહમ્ ગાય
શ્વાસે શ્વાસે જપાય, માજી તારો ગરબો સોહમ્ ગાય
રમતો ધૂમતો સદાય, માજી તારો ગરબો સોહમ્ ગાય
ડાકોર, ઉમરેઠ, ખંડેરાવપુરા વગેરે બહારગામથી
પણ ગુરુપ્રેમી ભાઈઓ, બહેનો, બાળકો આવ્યાં હતાં.
સૌએ પ્રેમથી ગરબા ગાવાનો લ્હાવો લીધો.

લગભગ રાત્રે ૧૦-૩૦ વાગે પૂજ્યશ્રી ગુરુદેવ પધાર્યા. ડોક્ટર સદ્ગુરુ સમર્પણભિક્ષુજીએ અને સૌ ભક્તોએ મોટેથી "સત્યધર્મ ગુરુદેવકી જય અને ઓમ

નમઃ પાર્વતીપતયે હર હર. મહાદેવ હર"... બોલાવીને શ્રી ગુરુદેવના આગમનનો આનંદ વ્યક્ત કર્યો. પૂજ્યશ્રી થોડીક વાર એમના આસન પર-ખુરશી પર બેઠા. પછી આવેલા ભક્તજનોને મળવા - દર્શન આપવા-બધાંની વચ્ચે ફર્યા. બહેનોના ગરબા ચાલુ જ હતા. બધાંને આનંદ કરાવવા - સૌનો ઉત્સાહ વધારવા - ગરબાની વચ્ચે થોડી વાર ઉપસ્થિત રહીને, બે હાથે લાકડી હલાવીને સૌને આનંદ કરાવ્યો. ત્રણચાર વર્ષની એક નાનકડી બેબીના માથે લાકડી અડાડીને તેને રમાડી. ડ્રમ વગાડનાર ભાઈ તરફ લાકડી વીંઝીને એ ભાઈનો ઉત્સાહ પણ વધાર્યો. જાણે કે સૌને આશીર્વાદ આપતા હોય - કૃપા વરસાવતા હોય એ રીતે બે હાથ ઊંચા કરીને, તાળી પાડીને ગરબાની કડીઓમાં સૂર પુરાવ્યો. એ પછી સ્થાન પર આવીને આસન ગ્રહણ કર્યું.

પૂજ્યશ્રી ગુરુદેવનાં આશીર્વચન : - સૌનું સ્વાગત-અભિનંદન-આશિષ. અમારી તબિયત કેવી છે તે તમે નજરે જોઈ લીધી. તેમ છતાંયે તમારા સૌનો ઉત્સાહ વધારવા, સૌને આનંદ કરાવવા અને અમને પણ થોડો આનંદ મળે એ માટે અમે આવ્યા. આવવાની કોઈ શક્યતા જ ન હતી. તોયે નીકળી ગયા. તમારો ઉત્સાહ વધે - અને તેથી અમોને પણ આનંદ થાય. તમને સૌને આનંદ થયો? આનંદ થયો હોય તે હાથ ઊંચા કરે. (નાનાંમોટા સૌએ હાથ ઊંચા કર્યા). શાબાશ! તો આવતે વરસે પણ આ જ રીતે ગરબાનો કાર્યક્રમ રાખજો. રાખશો ને? આથી વધુ રાખો તો વાંધો નહીં, પણ જેટલું રાખીએ એટલાને પહોંચી વળીએ.

નવરાત્રીના નવ દિવસ, એક એક રાત્રીએ એક એક વિદ્યા પ્રાપ્ત કરવાની હોય છે. જીવન જીવવા માટે ઉપયોગી નવ વિદ્યા ગુરુસંતોનાં ચરણોમાં બેસીને, ફરી ફરીને ગર્ભવાસમાં આવવું ન પડે એટલા માટે અલૌકિક વિદ્યા પ્રાપ્ત કરી લેવાની હોય છે. લૌકિક વિદ્યા નહીં. લૌકિક વિદ્યા તો ખૂબ ખૂબ ભણ્યા, શીખ્યા, આચરી, જોઈ લીધી, પણ આ અલૌકિક નવવિદ્યાનું સાર-તત્ત્વ ગ્રહણ કરી લઈને પુનઃ પુનઃ ભવાટવિમાંથી મુક્ત થઈ જઈએ. મોક્ષની પ્રાપ્તિ કરી લઈએ. નવરાત્રીનો એક અર્થ થાય એકમથી નોમ સુધીની નવરાત્રી. બીજો અર્થ થાય નવી રાત્રી. દરેક નવીરાત્રીએ નવી વિદ્યા પ્રાપ્ત

કરવાની, નવપ્રકારની સાચી સમજણ પ્રાપ્ત કરવાની. એક નવરાત્રીમાં પૂરું ના થાય તો બીજી નવરાત્રી - ત્રીજી નવરાત્રી એમ શીખતા રહેવાનું - અભ્યાસ કરતા રહેવાનું.

આવી બધી ખૂબ જ મૌલિક, ક્રાંતિકારી, ઊર્ધ્વગામી, કલ્યાણકારી વાતો કહેવાની - સાંભળવાની ખૂબ ખૂબ હોય, પણ પરમાત્માની ઈચ્છા પ્રમાણે બધું થયા કરે. "મનુષ્ય યત્ન ઈશ્વરકૃપા." તમે સૌએ સાંભળવામાં કાંઈ બાકી નથી રાખ્યું અને સાંભળાવવામાં કાંઈ બાકી નથી રાખ્યું. અને હજીયે દર મહિને આપણા એવા બેચાર કાર્યક્રમો આવે જ છે. એમાં અમે ભગવાનની દયાથી હાજર રહેવાનો પ્રયત્ન કરીએ છીએ, અને એ વખતે પણ કોઈ સાચાં મોતીડાંનો વરસાદ વરસે છે. હંસ એનો ચારો ચરે, બાકી એ મોતીની કિંમત કોને હોય -એ હંસ સિવાય? પારેવાં તો જુવાર ચણે! સૌ સૌનો ખોરાક! સૌ સૌની પાચનશક્તિ, સૌ સૌની ગ્રહણ શક્તિ, સૌ સૌની ઓળખશક્તિ પ્રમાણે સૌ કરી શકે. તો નવરાત્રીમાં મુખ્ય આ છે. આ જે કંઈ બધું ફર્યા, ગાયા, આનંદ કર્યો એ બધાની પાછળ મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય એ છે કે નવ પ્રકારની વિદ્યાની પ્રાપ્તિ કરવી. નવ પ્રકારની સમજણ, નવ પ્રકારની ધારણાઓને સમજી લેવાની. પછી આ પંચમહાભૂતનું શરીર જે છે એ તો એ જ રહેવાનું એમાં કંઈ ફરક નહીં પડે. બચપણ, જવાની, બુઢાપો, ઇત્યાદિ - ખાવું-પીવું, પહેરવું-ઓઢવું, બાલબચ્ચાં, સ્ત્રી-પુત્રાદિ વગેરે એ બધું એમને એમ જ રહેશે. પણ તમારી જે અસલ મૂડી તમારા હૃદયમાં આવી ગઈ એમાંથી પછી ઓછી ન થાય. બેંકબેલેન્સ હોય તો તે વધે કે ઘટે પણ આ તો તમારી પોતાની થઈ ગઈ.

એટલે આવી બધી વાતો ખૂબ તમે સાંભળી છે. તમને સૌને ખૂબ ખૂબ શુભાશિષ છે, કે ગુણોથી જન્મને સાર્થક કરજો. અમે હવે નીકળીશું. સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય. ઓમ નમઃ પાર્વતી પતયે હર હર મહાદેવ હર.....

એ પછી ફક્ત ભાઈઓએ ગરબા ગાયા. બહેનોને આરામ આપવામાં આવ્યો. નૈવેદ્યભાઈના કુટુંબીજનોએ ઓમ્ પરમાત્માની આરતી ઉતારી સૌએ ફાફડા-જલેબીનો હળવો નાસ્તો - પ્રસાદ લીધો. રાત્રે લગભગ ૧૨-૩૦ વાગ્યે આનંદ ઉલ્લાસ સાથે કાર્યક્રમ સંપન્ન થયો.

દીર્ઘ દષ્ટિ

સંકલન : મિનીષ બી. પટેલ

‘દીર્ઘ દષ્ટિ’ એટલે શું? એવી દષ્ટિ કે જે ઘણે દૂર સુધી જોઈ શકે, ઘણું ઊંડું વિચારી શકે, સ્થૂળ દષ્ટિએ ન દેખાય એવી વસ્તુ કે બનાવો સૂક્ષ્મ રીતે જોઈ શકે. દષ્ટિ દરેક મનુષ્યને હોય છે. પરંતુ દીર્ઘ દષ્ટિ ખૂબ જ સાધના કરી ચૂકેલા ગુરુસંતો પાસે જ હોય છે. એ દીર્ઘ દષ્ટિનો ઉપયોગ ગુરુસંતો સમાજના કલ્યાણ માટે હરહંમેશ કરતા જ હોય છે.

ગુરુસંતો પાસે બેઠા હોઈએ ત્યારે તેઓની પાસે ઘણું બધું શીખવાનું મળતું હોય છે. પૂ. ગુરુજી પાસે જેટલી વાર જવાનું થયું તેટલી વાર કાંઈ ને કાંઈ ભાથું મળતું જ રહ્યું છે. પૂ. ગુરુજી કે તેમના જેવા યોગીપુરુષોનાં કથનોનો એક એક શબ્દ અર્થપૂર્ણ હોય છે. સામાન્ય મનુષ્ય તો એવા યોગીપુરુષોના શબ્દોનું અર્થઘટન કરવા માટે સંપૂર્ણ સક્ષમ નથી હોતો. પરંતુ તે કથનોનું વારે વારે ચિંતન કરીને તેને જીવનમાં ઉતારવામાં આવે તો આપણું જીવન સાર્થક થતું હોય છે. ‘દીર્ઘ દષ્ટિ’ને સહેલાઈથી સમજવા માટે પૂ. ગુરુજી સાથેના મારા એક-બે અનુભવો વર્ણવું છું.

મારા વ્યવસાયના કામ માટે મારે બહારગામ જવાનું થયું હતું. નવું કામ હતું અને નવા માણસોને મળવાનું હતું તેથી થોડોક ગભરાટ હતો. કામ સારી રીતે પતશે કે નહીં? કોઈ મુશ્કેલી તો નહીં થાય ને? સાંજની ટ્રેન હતી. જેથી બપોરે ડો. ભિક્ષુજીને દવાખાને મળવાં ગયો. મને જોઈને તેઓ ખુશ થઈ ગયા કારણ કે તેમને મારું કામ હતું અને તેમણે જે કામ બતાવ્યું તે સાંભળીને હું ખુશ થઈ ગયો કારણકે પૂ. ગુરુજીનાં દર્શન થવાનાં હતાં.

‘અમૃત છલકાયું ભિક્ષુ ઝોળીથી’ પ્રચારપ્રસાર પત્રિકાનું પ્રુફ રીડિંગ પૂ. ગુરુજીને બતાવવાનું હતું. ડો. ભિક્ષુજીએ તે ફાઈલ પૂ. ગુરુજીને પહોંચાડવાનું કહ્યું. પૂ. ગુરુજી તે ફાઈલ મારી હાજરીમાં જ વાંચવા લાગ્યા. સુધારા વધારા કરવા માટે લેટરપેડ લીધું. તેને સાફ કરવા માટે પૂ. ગુરુજીએ મારી પાસેના ટેબલ પર પડેલ કપડું માગ્યું. ગુરુજીએ માગેલા કપડા સિવાય બે વાર ખોટું કપડું અપાયા પછી પૂ. ગુરુજીએ જે વાક્ય મને કહ્યું તે દીર્ઘ દષ્ટિના ઉદાહરણરૂપ બન્યું.

પૂ. ગુરુજી બોલ્યા કે ‘ગભરાવાનું નહીં, ગભરાઈએ તો કામ ના થાય. આ વાક્યે મારા આવનારા બે દિવસો

માટે બ્રહ્માસ્ત્ર રૂપ બન્યું.’ પૂ. ગુરુજીનું વાક્ય હું વારે વારે વિચારવા લાગ્યો. જો મારા વ્યવસાયના કામ માટે પણ આ વાક્યનો ઉપયોગ થાય, તેનું અર્થઘટન કરીએ તો ઘણું જ ફાયદાકારક હતું. ધીરે ધીરે બધો ગભરાટ જતો રહ્યો અને કાર્ય પણ ખૂબ જ સારી રીતે સંપન્ન થયું.

બીજું ઉદાહરણ એક કુટુંબનું છે. અમેરિકાના વીઝા લેવા માટે આખું કુટુંબ સાથે જ મુંબઈ જતું હતું. વીઝા લેવા જતાં પહેલાં ગુરુજીનાં દર્શન કરવા ગયાં. પૂ. ગુરુજીએ તેઓને પૂછ્યું. બધાને સાથે વીઝા ના મળે તો તેનું કાંઈ વિચારી રાખ્યું છે કે નહીં? કુટુંબના સભ્યોએ આ વિશે કાંઈ વિચાર્યું જ ન હતું. બધાને એવું જ હતું કે દરેક સભ્યને વીઝા મળી જ જવાના છે. પૂ. ગુરુજીએ ઈન્ટરવ્યુના સમયની પણ ચર્ચા કરી કે ત્યાં સમય આપ્યા કરતાં મોડુંવહેલું થતું હોય છે. ત્યારે ઘરના એક સભ્ય બોલ્યા કે ના ગુરુજી હવે તો ત્યાં બધું સમયસર જ થાય છે. આ તો થઈ પૂ. ગુરુજી અને ઘરના સદસ્યોની ઔપચારિક વાત. પરંતુ પૂ. ગુરુજીના કથનમાં કેટલું વજન હતું તે તો જ્યારે વીઝાનું પરિણામ આવ્યું ત્યારે જ બધાને સમજ પડી.

કુટુંબના અમુક સભ્યોને વીઝા ના મળ્યા અને ઈન્ટરવ્યુ માટે જે સમય અપાયેલો તે સમય કરતાં ત્રણથી ચાર કલાક મોડું ઈન્ટરવ્યુ લેવાયું. ગુરુસંતોના કથનમાં કેટલું સૂક્ષ્મત્વ હોય છે તે આ બનાવ ઉપરથી વિચારી શકાય. પૂ. ગુરુજી જ્યારે આપણને કાંઈ કહેતા હોય ત્યારે આપણે તેમની સામે દલીલ કરીએ છીએ. જેમ કે પેલા સભ્યએ કરી. પરંતુ તેમના કથન ઉપર વિચાર કરીને તેનો ઉપાય શોધવા પ્રયત્ન નથી કરતા. પૂ. ગુરુજી દ્વારા રચેલ ‘આ બધું કોણ તને સમજાવે’ ભજનની એક પંક્તિ છે કે ‘ગુરુજી જ્યારે ચેતાવે ત્યારે ગુરુજીનો ગુરુ થાયે.’

આ બનાવો ઉપરથી એવું નથી સમજવાનું કે પૂ. ગુરુજી ભવિષ્યવેત્તા છે. પરંતુ એના કરતાં પણ ઉપર તેઓની પાસે સૂક્ષ્મ દષ્ટિ હોય છે, જે દ્વારા તેઓ ઘણું બધું જોઈ શકતા હોય છે. વાતવાતમાં આપણને સમજાવતા પણ હોય છે અને ચેતવતા પણ હોય છે. પરંતુ આપણી સામાન્ય બુદ્ધિ તેઓનાં કથનોનું સાચું અર્થઘટન કરી શકતી નથી.

હમણાં મહાશિવરાત્રી નિમિત્તેનો કાર્યક્રમ ઉમરેક

મુકામે ઉજવાયો. આ કાર્યક્રમમાં પૂ. ગુરુજી દ્વારા નવો જ રચેલ ચતુષ્ચક્રોણી પ્રણવનો ફોટો મુકવામાં આવ્યો હતો. આ ચતુષ્ચક્રોણી પ્રણવને પૂ. ગુરુજીએ દરેકના ઘરે રાખવાનો આદેશ આપ્યો છે. ડૉ. સ.સ.ભિક્ષુજીના કહેવા પ્રમાણે આટલાં વર્ષોમાં પૂ. ગુરુજીએ પહેલી વાર કહ્યું છે કે આ વસ્તુ તમારે માટે લેવાની છે. જો પૂ. ગુરુજી આ ચતુષ્ચક્રોણી પ્રણવ ઉપર આટલો ભાર મૂકતા હોય તો તેમાં પણ કંઈક દીર્ઘ દષ્ટિ

સમાયેલી જ હશે. આપણા જેવા સામાન્ય મનુષ્યને તે વિશે વિચારતાં પણ વાર લાગે તો તેનું અર્થઘટન કે શા કારણે પૂ. ગુરુજીએ આવો આદેશ આપ્યો હશે તે વિચારવું તે તો ઘણી દૂરની વાત છે. પૂ. ગુરુજી તેમના શિષ્યોના ઉધ્ધાર માટે હંમેશા તત્પર રહેતા હોય છે અને તે માટેનું જ ગુરુજીના આદેશમાં કંઈક ગૂઢ રહસ્ય સમાયેલું હશે તેવું માનીને આપણે તેમના આદેશને અનુસરવું રહ્યું.

પત્રાંશ

॥ શ્રી હરિ : ॥

सुफल मनोरथ हो तुम्हारे

प्रिय स्वजन,

जय श्री कृष्ण,

आपके यहां हो रहे मंगल

प्रसंग पर हार्दिक अभिनंदन और

हृदय की शुभकामना - आशिष

भाई

रमेशभाई ओझा

सांदीपनी विद्यानिकेतन, रांघवावा, एरोडામ રોડ, પોરબંદર,

ગુજરાત-૩૬૦૫૭૫

★ ★ ★

આત્મીય પરિજનો

સમસ્ત ઓમ્ પરિવારો

નવા વર્ષની મંગળ કામના.

નવું વર્ષ નવી સાધનાના સ્વરોને લઈ આપણા સહુના દરવાજાના ઉંબરા સુધી પહોંચી ગયું છે. આ સ્વરોમાં રચનાત્મક જીવનનું મધુર ગીત પરોવવાનું છે અને તેમાં રહેલી પ્રકૃતિ, પરમેશ્વર અને આપણા આરાધ્ય સદ્ગુરુની સંમિશ્રિત ચેતનાથી ઉપજેલા સંકેતોને ધ્યાનથી સાંભળવાના છે. આ નવા વર્ષનું મંગલ પ્રભાત સહુના જીવનમાં સુખ-સમૃદ્ધિ અને સૌભાગ્ય લાવે. ચારે બાજુ શાંતિ સદ્ભાવનાની અભિવૃદ્ધિ થાય સંપૂર્ણ જગતમાં પવિત્રતાનો સંચાર થાય.

આપણા સહુના આરાધ્ય સદ્ગુરુનો આધ્યાત્મિક જન્મદિવસ વસંત પંચમી ૨૦ જાન્યુઆરીના રોજ આવી રહ્યો છે. જે આપણને પોતાના લક્ષની તરફ વધવાનો મૌન સંકેત આપી રહ્યો છે. સાધનાથી જ વસંતની કૂંપળો ફૂટે છે. નવસર્જનના અંકુર નીકળે છે. જીવન સુધરે છે અને તે જ આપણા સંસ્કારોનો પરિષ્કાર કરી, વ્યક્તિત્વને નિખારે છે. પૂજ્ય ગુરુદેવની જન્મશતાબ્દી સુધી તેનો જ અભ્યાસ

કરી આપણે સહુએ અગ્નિમ પંક્તિમાં ઊભા રહી, નવા યુગના અવતરણનો માર્ગ પ્રશસ્ત કરવાનો છે.

દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલયમાં ત્રીજો દીક્ષાંત સમારંભ ઉજવાઈ ગયો, જેમાં ઉત્તરાખંડના રાજ્યપાલ માનનીય શ્રીમતી માગરિટ અલ્વાએ સંબોધન કરી આ વિશ્વવિદ્યાલયને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરનું વિલક્ષણ વિશ્વવિદ્યાલય ગણાવ્યું, જેના માધ્યમથી યુવાઓને સાચો દિશાબોધ કરાવવામાં આવી રહ્યો છે. અહીં એ ઉલ્લેખનીય છે કે ૨૦૧૦માં દિલ્હીમાં થનારી ગણતંત્ર દિવસની પરેડને માટે અહીં છાત્રોને પસંદ કરવામાં આવ્યા છે.

વસંતના આ પાવન અવસર પર આપણે સંકલ્પના માધ્યમથી પોતાના ત્યાગ અને પુરુષાર્થની શ્રદ્ધાજલિ જ પોતાના આરાધ્યને અર્પિત કરી કૃત-કૃત્ય થઈ શકીશું.

યુગ ઋષિની સૂક્ષ્મ સત્તાના આશીર્વાદ સ્વીકાર કરશો. આપ સહુ લોકમંગળમાં જોડાયેલા રહો અને આદ્યશક્તિ મા ભગવતી ગાયત્રીના તથા ઋષિસત્તાના અનુદાન-અનુગ્રહ પ્રાપ્ત કરો, એવી મંગળ કામના.

પુનરસ :

તમારા ૩૧મા ગાયત્રી અનુષ્ઠાન ધર્મધ્વજરોહણ તથા ભિક્ષુબોધોત્સવના કાર્યક્રમની તથા વિશેષ આયોજનની શુભકામના છે.

‘અમૃત છલકાયું ભિક્ષુ જોળીથી’ ગૃહસ્થાશ્રમના અતિગૂઢ રહસ્યોને ઉજાગર કરતી પુસ્તિકા મળી. ધન્યવાદ.

આપ સૌ મહાપુરુષોના આ વિષયમાં માહિતગાર થશો સાથે પ્રજ્ઞાપુરાણ ખંડ-૩ ગાયત્રી પરિવારનો પણ જરૂર સ્વાધ્યાય - વાંચન કરશો. ‘ગૃહસ્થાશ્રમ’ માટે શ્રેષ્ઠ છે.

આપનો ભાઈ આપની બહેન

ડૉ. પ્રણવ પંડ્યા શૈલબાળા પંડ્યા

શ્રી ગાયત્રીતિર્થ શાંતિકુંજ

હરિદ્વાર

आश्वर का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है।

(समाधिपाद के धर्मों का भाषानुवाद)

- (२४) क्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविशेष/चेतनविशेष आश्वर है।
- (२५) आश्वर संपूर्ण सर्वज्ञ है।
- (२६) आश्वर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु है और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर है।
- (२७) आश्वर का नाम प्रणव/ओम् है।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है।

● द्रष्टव्य छिद्देशः :-

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के जेनुं नाम प्रणव (ओम्-ॐ) छे तेनी प्रतीति ञहुषनसमाजने कराववा प्रयत्न करवो. (२) 'योग'नो प्रचार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रयत्न करवो. (३) समाजनुं नैतिक धोरण छियुं लाववा माटे आध्यात्मिक ज्ञाननो साहित्य द्वारा प्रचार अने प्रसार करवानो प्रयत्न करवो. (४) आ छिद्देश 'ञहुषनहिताय-ञहुषनसुखाय'ने लगतां कार्यो जेवां के केजवणी, तनीजी सारवार वगैरे करवा माटे प्रयत्न करवो.

Registrar of News Papers of India under Regd. No. 48770/90
L-5/131/OTY/34/90-91

To.

આધારસ્થાપક તથા આધ્યાત્મિક વડા

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગાભિક્ષુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-

Dr. S.S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBIKSHU PARIVAR TRUST

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

From :- 3/B, Paliadnagar Society, Naranpura, Ahmedabad

Printed at : Shree Graphics, Navrangpura, Ahmedabad.

Hon. Editor : Naishadh Vyas

L.T. Exp. DTE/80G(5) / 252 / 2008-09 (Up to MARCH-2013)

લવાજમ દર :-

વાર્ષિક સભ્ય (ભારતમાં) ... રૂ. 30-00
આજીવન સભ્ય (ભારતમાં) ... રૂ. ૫૦૦-૦૦
વાર્ષિક સભ્ય (પરદેશમાં) ... \$ ૧૫:૦૦
આજીવન સભ્ય (પરદેશમાં) ... \$ ૧૫૧.૦૦

લવાજમ મોકલવાનું તથા
"રુતબસ"ને લગતો પત્રવ્યવહાર
કરવાનું સ્થળ :-

- (૧) ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ
૩/બ, પલિવડનગર
સેન્ટ ઝેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ સેડ.
નારણપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩
- (૨) નૈષઢભાઈ સી. વ્યાસ
"સ્વાસ્થ્ય",
૩, ગંગાધરા સોસાયટી,
રામબાગ પાછળ, મણીનગર,
અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૦૮

સૂચના :-

- (૧) લવાજમ ચેક દ્વારા અથવા મનીઓર્ડર
દ્વારા "ઓ. પ્રે. પ. ટ્રસ્ટ" ના નામે
મોકલવું. સાથે આપનું પૂરું નામ,
સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવું.
- (૨) જે સભ્યનાં રહેઠાણનાં સ્થળ બદલાયાં
હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરું
સરનામું લખી મોકલવું જેથી
વ્યવસ્થાપકોને અંક મોકલવામાં
સરળતા રહે.

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગાભિક્ષુજી
સાથેના સંસ્મરણો તથા પ્રેરક
પ્રસંગો આવકાર્ય છે.

LM-302 NV H
BHAUMIK CANDRAVADAN VYAS
3, GANGADHAR SOCI.,
B/H RAMBAUG, OPP. S. PATIL SCH.,
MANINAGAR,
AMDADAVAD 380008